

*Ann-Kristin Brændvang, Erlend Evensen,
Pål Løkkevik og Heidi Sande Olsen*

**Næringene hotell, restaurant
og samferdsel**

Dokumentasjon av beregningene i
nasjonalregnskapet

Innhold

Generell del

1 Innledning	3
2 Næringer og produkter i nasjonalregnskapet	3
3 Beregninger for 1999	4
3.1 Strukturstatistikken	4
3.2 Beregning av produksjon	4
3.3 Beregning av produktinnsats	5
3.4 Beregning av lønnskostnader	7
3.5 Beregning av investeringer.....	7

Næringsspesifikk del

4 Hotell- og restaurantvirksomhet	8
4.1 Innledning:.....	8
4.2 Beregninger for 1999	8
4.3 Revisjoner 1991-1997	10
5 Jernbane	12
5.1 Innledning	12
5.2 Beregninger for 1998 og 1999	12
5.3 Revisjoner 1991-1997	13
6 Rutebil	14
6.1 Innledning	14
6.2 Beregninger 1998 og 1999	14
6.3 Revisjoner 1991-1997	15
7 Drosjebil	16
7.1 Innledning	16
7.2 Beregninger 1998 og 1999	16
7.3 Revisjoner 1991-1997	17
8 Landtransport ellers	18
8.1 Innledning	18
8.2 Beregninger 1998 og 1999	18
8.3 Revisjoner 1991-1997	19
9 Sporvei og forstadsbane	20
9.1 Innledning	20
9.2 Beregninger 1998 og 1999	20
9.3 Revisjoner 1991-1997	21
10 Innenriks sjøfart	22
10.1 Innledning	22
10.2 Beregninger for 1999	22
10.3 Revisjoner 1991-1998	24

11 Luftfart.....	25
11.1 Innledning	25
11.2 Beregninger for 1999	26
11.3 Revisjoner 1991 - 1998	27
12 Tjenester tilknyttet transport ellers.....	29
12.1 Innledning	29
12.2 Beregninger for 1999	31
12.3 Revisjoner 1991 - 1998	32
13 Tjenester tilknytter sjøtransport.....	33
13.1 Innledning	33
13.2 Beregninger for 1999	33
13.3 Revisjoner 1991 - 1998	34
14 Utenriks sjøfart.....	35
14.1 Innledning	35
14.2 Beregning av 1999	36
14.3 Revisjoner 1991 - 1998	36
15 Reisebyråvirksomhet mv.	38
15.1 Innledning:.....	38
15.2 Beregninger for 1999	38
15.3 Revisjoner 1991 - 1997.....	40
16 Post- og distribusjonsvirksomhet.....	42
16.1 Innledning	42
16.2 Beregninger for 1999	42
16.3 Revisjoner 1991-1997	42
17 Telekommunikasjoner	45
17.1 Innledning	45
17.2 Beregninger for 1999	45
17.3 Revisjoner 1991-1997	46
Referanser	48
De sist utgitte publikasjonene i serien Notater	52

1 Innledning

I dette notatet dokumenteres beregninger i nasjonalregnskapet for næringene som hører inn under hotell- og restaurantvirksomhet og samferdsel.

Statistisk sentralbyrå har de siste årene utarbeidet ny strukturstatistikk for mange næringer. For samferdsel var endringene i forhold til tidligere statistikk så omfattende at denne informasjonen ikke kunne innarbeides på løpende basis i nasjonalregnskapet. SSB vedtok i 1999 å gjennomføre en tallrevisjon av mer begrenset omfang enn hovedrevisjonen i 1995. Formålet var å utnytte både den nye strukturstatistikken og annen ny statistikk i en koordinert og konsentrert innsats for å bedre kvaliteten på nasjonalregnskapets tidsserier. Mange fagseksjoner i SSB har medvirket i dette arbeidet.

Kapittel 2 og 3 beskriver beregningene av størrelsene i nasjonalregnskapet på bakgrunn av strukturstatistikken. Disse kapitlene er generelle for næringene innenfor HORECA og samferdsel. Beregningene som er beskrevet er gjort for 1999. Dette året er det første det er utarbeidet strukturstatistikk på bedriftsnivå.

De øvrige kapitlene er næringsspesifikke. De beskriver eventuelle avvik fra beregningene som er gjort i den generelle delen, gir en kort omtale av prisindeksene som er brukt, og beskriver tilbakeregningene til 1991 for de enkelte næringene.

2 Næringer og produkter i nasjonalregnskapet

Næringsgrupperingen i nasjonalregnskapet bygger på Statistisk sentralbyrås standard for næringsgruppering (SN94) som igjen bygger på EU-standarder NACE Rev.1¹. Næringene tilordnes en 5-sifret kode, der de to første sifrene angir type produksjonsvirksomhet. Dette notatet omfatter kun markedsrettet virksomhet, det vil si at alle næringene har prefiks 23. De tre siste sifrene i næringskoden svarer i hovedsak til NACE-kodene.

Produktinndelingen i nasjonalregnskapet er basert på EUs sentrale produktklassifisering CPA (Statistical Classification of Products by Activity in the European Community). CPA er en produktgruppering etter næring, dvs. karakteristiske produkter innen hver næring, og som er knyttet til standarden for næringsgruppering NACE Rev.1. Produktene tilordnes en 6-sifret kode og produkt- og næringsinndelingen henger sammen. De **karakteristiske produktene** til næring 2355X har prefiks 55 og er på formen 55xxxx. De fleste næringer produserer også andre produkter enn de karakteristiske.

På produktnivå deler vi inn i ulike typer verdisett. Sammenhengen mellom disse er vist i tabellen under.

Tabell 1. Verdisett i nasjonalregnskapet

10-verdi	Basisverdi (13+12-11)
11-verdi	Produktskatt
12-verdi	Produktsubsidier
13-verdi	Produsentverdi
14-verdi	Avanse i basisverdi
15-verdi	Netto skatter på avanse
16-verdi	Avanse i produsentverdi (14+15)
17-verdi	Mva
18-verdi	Investeringsavgift
19-verdi	Kjøperverdi (13+14+15+16+17+18)

¹ NACE Rev.1. (Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes) er den europeiske standarden for klassifisering av næringer.

Produsentverdien er den verdien produsenten mottar ved salg til forhandler (eksklusive moms), mens basisverdien viser hva produsenten har igjen etter å ha betalt produktskatter, og mottatt produktsubsidier for det som er blitt produsert. Kjøperverdien er den verdien kjøperen faktisk betaler for produktene.

I nasjonalregnskapet registreres produksjonen i produsentverdi (13) og omregnes til basisverdi(10). Produktinnsatsen og investeringene verdsettes i kjøperverdi (19).

3 Beregninger for 1999

3.1 Strukturstatistikken

Den årlige strukturstatistikken publiseres i henhold til EUs forordning for strukturstatistikk. Statistikken bygger på Næringsoppgaven (NO, vedlegg til selvangivelsen) og et tilleggsskjema for et utvalg foretak innenfor de ulike næringshovedområdene H og I. Strukturstatistikken publiseres både på foretaks- og bedriftsnivå. Fra fagseksjon, seksjon 440 Samferdsel- og reiselivsstatistikk, mottar vi detaljerte poster fra Næringsoppgaven fordelt på 5-sifret NACE-nivå. Vi bruker tallene på bedriftsnivå til å beregne størrelsene i realregnskapet.

3.2 Beregning av produksjon

Produksjon er i nasjonalregnskapet definert som verdien av varer og tjenester fra innenlandsk produksjonsaktivitet.

I nasjonalregnskapet beregner vi produksjon i en næring ved hjelp av følgende poster fra Næringsoppgaven (NO) og tilleggsskjemaet (TS), se tabell 2. Total produksjon består av summen av karakteristisk produksjon og ikke-karakteristisk produksjon.

Tabell 2. Produksjon til produsentpris

	NO-poster	Beskrivelse
Total produksjon:		
Karakteristisk produksjon:	NO3000	Salgsinntekter av varer og tjenester, avgiftspliktig
	+ NO3100	Salgsinntekter av varer og tjenester, avgiftsfritt
	+ NO3200	Salgsinntekter av varer og tjenester, utenfor avgiftsområdet
	+ NO3500	Uopptjent inntekt (ny post fra 1999)
	- NO4295	Beholdningsendring varer under tilvirking og ferdig tilvirkede varer
	- TS post 2.2	Forbruk av innkjøpte handelsvarer (basert på tilleggsskjema)
+ Ikke-karakteristisk produksjon:	- NO4995	Beholdningsendring av egentilvirkede anleggsmidler
	+ NO3600	Leieinntekt fast eiendom
	+ NO3695	Annen leieinntekt
	+ NO3700	Provisjonsinntekt
	+ NO3900	Annen driftsrelatert inntekt
	+ TS post 3.1	Internleveranser levert

Merk 1) Post 4295 og 4995 har fortegn minus i formelen. Det skyldes at en beholdningsøkning er lagt inn som negativt tall i datafilene vi mottar fra seksjon 440. Ved å sette minus foran blir definisjon av produksjonen i nasjonalregnskapet riktig.

Merk 2) Vi har kun opplysninger om internleveranser levert (leveranser til andre bedrifter i foretaket), og ikke om internleveranser mottatt (leveranser fra andre bedrifter i foretaket). Internleveranser

mottatt skulle vært lagt til i produktinnsatsen. Siden vi mangler en av størrelsene velger vi å holde internleveransene helt utenom beregningene (dvs. internleveranser levert utelates i beregningene).

Karakteristisk produksjon

Karakteristisk produksjon er summen av NO-postene 3000, 3100 og 3200, fratrukket salg av handelsvarer² som vi får fra tilleggsskjemaet (TS post 2.1). Produksjon av handelsvarer føres på produkt 000350 (salg av handelsvarer). Resten av den karakteristiske produksjonen føres på de ulike karakteristiske produktene i hver næring, og er nærmere omtalt i de næringsspesifikke delene.

Ikke-karakteristisk produksjon

NO-postene fra den ikke-karakteristiske produksjonen fordeles på følgende måte:

Post 4995 fordeles på produktene:

- 000382 (egne investeringsarbeider på maskiner).
- 000383 (egne investeringsarbeider på bygg og anlegg).
- 000385 (egne investeringsarbeider, EDB-programvare).

Post 3600 føres i sin helhet på produkt 702012 (forretningsbygg, husleie).

Post 3695, 3700 og 3900 behandles noe forskjellig i de ulike næringene:

3.3 Beregning av produktinnsats

Produktinnsats er i nasjonalregnskapet definert som verdien av anvendte innsatsvarer og -tjenester i produksjonsaktivitet, unntatt kapitalslit (bruk av fast realkapital).

Produktinnsatsen gjelder anvendte og ikke innkjøpte varer og tjenester.

Produktinnsats i nasjonalregnskapet beregnes ved hjelp av en rekke NO-poster, se tabell 3 under.

² Produksjon av produktet 000350, salg av handelsvarer, er definert som verdien av avansen, dvs posten salg av handelsvarer fratrukket posten innkjøpte handelsvarer.

Tabell 3. Produktinnsats til kjøperverdi

NO-poster	Beskrivelse
NO4005	Varekostnad (Fratrukket forbruk av innkjøpte handelsvarer (TS post 2.2))
+ NO4500	Fremmedytelse og underentreprise
+ NO6100	Frakt og transportkostnad vedrørende salget
+ NO6200	Energi, brensel mv. vedr. produksjon
+ NO6300	Leie lokale
+ NO6340	Lys, varme
+ NO6395	Renovasjon, vann, avløp, renhold mv.
+ NO6400	Leie maskiner, inventar, transportmidler o.l.
+ NO6500	Verktøy, inventar og driftsmateriell mv. som ikke skal aktiveres (50%)
+ NO6699	Reparasjon og vedlikehold
+ NO6700	Fremmed tjeneste (regnskap, revisjonshonorarer, rådgivning o.l.)
+ NO6995	Kontorkostnad, telefon, porto mv.
+ NO7000	Drivstoff transportmidler
+ NO7095	Vedlikehold, mv. transportmidler
+ NO7155	Reise- og diettkostnad, bilgodtgjørelse, oppgavepliktig (75%)
+ NO7165	Reise- og diettkostnad, ikke oppgavepliktig (75%)
+ NO7295	Provisjonskostnad
+ NO7330	Salgs- og reklamekostnader
+ NO7370	Representasjonskostnader
+ NO7400	Kontingent og gave
+ NO7500	Forsikringspremie (13,4%. Denne andelen beregnes hvert år som en del av NR-beregningene for forsikringsnæringen)
+ NO7565	Garanti- og servicekostnad
+ NO7600	Lisens-, patentkostnad og royalties
+ NO7700	Annen kostnad

Merk 1) Post 4005 er lik varekostnad fratrukket forbruk av innkjøpte handelsvarer (post 2.02 i tilleggsskjemaet).

Merk 2) NOs driftskostnadspost 6500 (verktøy, inventar og driftsmateriell mv. som ikke skal aktiveres) vil inkludere både investeringskostnader og produktinnsats i henhold til nasjonalregnskapets definisjoner. Det hefter stor usikkerhet til NO-posten 6500, og dermed også hvor brukbar den er som grunnlag for omgruppering fra driftskostnader til investering. Vi setter en anslagsvis 50/50 fordeling mellom produktinnsats og investering i 1999. Dette er i samsvar med bruk av regnskapsstatistikk i institusjonelt NR.

Merk 3) Kun 75% av NO-postene 7155 og 7165 skal inngå i produktinnsatsen, de resterende 25% defineres som lønnskostnader.

Merk 4) For bedre å samordne innarbeidingen av NO-poster i tallrevisjonen ble det bestemt at vi for alle næringer for 1999 også skal bruke NO-post 7500 (forsikringspremie). Vi antar at 13,4% av denne posten er netto forsikringskostnad, og følgelig skal inkluderes som produktinnsats. Andelen er basert på nasjonalregnskapsberegningene for forsikringsnæringen, og er en gjennomsnittlig prosentsats som gjelder for alle næringer og all skadeforsikring.

Merk 5) NO-post 7040 (forsikring og avgifter på transportmidler) er en ny post i 1999, og er utskilt av AN-post 690 (bilcostnader). Post 7040 inkluderer både bilforsikring og avgifter på bil som årsavgift og omregistreringsavgift. Korreksjonsfaktoren for å komme fra til netto forsikringskostnad er 13,4%.

Fordeling av produktinnsatsen på NR-produkter

De enkelte postene fordeles på ulike produkter. Dette er beskrevet i dokumentasjonen for de enkelte næringer.

3.4 Beregning av lønnskostnader

I nasjonalregnskapet defineres lønnskostnader og lønn slik:

Lønnskostnader = Lønn + Arbeidsgivers trygde- og pensjonspremier

Lønn er betaling til lønnstakere for arbeidsinnsats i innenlandsk produksjonsaktivitet. Lønn består av kontantlønn og naturallønn. Kontantlønn inkluderer overtidsgodtgjørelse, og lønn under sykdom og fødselspermisjon betalt av arbeidsgiver. Naturallønnen består av varer og tjenester, eller andre fordeler, som stilles til rådighet gratis eller til redusert pris for lønnstakere, og som kan benyttes til eget bruk. Naturallønn omfatter blant annet verdien av fri bil, rentefordel ved lån i arbeidsforhold og gratisreiser for ansatte i enkelte transportnæringer.

Lønnskostnadene i nasjonalregnskapet beregnes ved hjelp av følgende NO-poster.

Tabell 4. Lønnskostnader

NO-poster	Beskrivelse
NO5000	Lønn, feriepenger mv.
+ NO5300	Annen oppgavepliktig godtgjørelse
+ NO5400	Arbeidsgiveravgift
+ NO5420	Inneberetningspliktig pensjonskostnad
+ NO5900	Annen personalkostnad
+ NO7155	Reise- og diettkostnad, bilgodtgjørelse, oppgavepliktig (25%)
+ NO7165	Reise- og diettkostnad, ikke oppgavepliktig (25%)

Merk 1) 25% av NO-postene 7155 og 7165 er skjønnsmessig definert som lønnskostnader i nasjonalregnskapet (resten er produktinnsats, se merknad 3 avsnitt 3.3).

Merk 2) NO-post 5300 omfatter godtgjørelse til styremedlemmer mv.

Merk 3) NO-post 5600 (arbeidsgodtgjørelse til eiere i ANS mv.) er ikke definert som lønnskostnader.

3.5 Beregning av investeringer

I Nasjonalregnskapet defineres investeringer som:

Anskaffelser av ny fast realkapital, pluss kjøp minus salg av eksisterende fast realkapital. Fast realkapital består av både materiell realkapital (boliger, andre bygninger, anlegg, transportmidler, maskiner, annet produksjonsutstyr, livdyr- og frukttrebestand mv.) og immateriell realkapital (leting etter mineraler, EDB-programvare, originalverk innen kunst mv.).

Bruttoinvestering av fast realkapital beregnes hovedsakelig ved hjelp av poster fra tilleggsskjemaet. Investeringene er oppdelt i de tre artene maskiner og utstyr, transportmidler og bygg og anlegg. Tabellen under viser beregning av investeringer i maskiner og utstyr. På tilsvarende måte finner man investeringer i transportmidler og bygg og anlegg. Totale investeringer i en næring består dermed av summen av investeringer i maskiner og utstyr, transportmidler og bygg og anlegg.

Tabell 5. Bruttoinvestering i maskiner og utstyr

NO/TS-poster	Beskrivelse
TS 4.1.1.	Anskaffelse (nye og brukte) av maskiner, verktøy, redskap og inventar
- TS 4.1.2.	Realisasjon av maskiner, verktøy, redskap og inventar
+ TS 4.1.3.	Påkostninger på maskiner, verktøy, redskap og inventar
+ NO6500	Verktøy, inventar og driftsmateriell mv. som ikke skal aktiveres (50%)

Merk 1) 50% av NO-post 6500 defineres som investeringer (se merknad 2 avsnitt 3.3).

Investeringene fordeles på NR-produkter etter artstype. Se beskrivelser av de enkelte næringer.

4 Hotell- og restaurantvirksomhet

4.1 Innledning:

Næringen 23551 dekker NACE Rev.1-næringene: 55.1 Hotellvirksomhet og 55.2 Annen overnatting

Næringen 23553 dekker NACE Rev.1-næringene: 55.3 Restaurantvirksomhet, 55.4 Drift av barer og 55.5 Kantine- og cateringsvirksomhet.

Nasjonalregnskapet definerer følgende karakteristiske produkter for disse næringene:

551000 Hotelltjenester

552001 Campingtjenester

552002 Annen overnatting

553000 Servering av mat

554000 Servering ved skjenkesteder

555000 Kantine- og cateringstjenester

Tabell 6. Hovedtall for 1999. Mill. kr.

	Produksjon	Produktinnsats	Bruttoprodukt	Lønnskostnader	Investeringer
23551	15 554	8 128	7 426	5755	959
23553	24 609	13 393	11 216	8914	775

4.2 Beregninger for 1999

4.2.1 Produksjon

Produksjonsberegningene er hovedsakelig basert på opplysningene i NO-skjemaet og opplysninger om bruttofortjeneste for salg av handelsvarer fra tilleggskjemaet. Disse beregningene følger metoden som er beskrevet i den generelle delen.

I tillegg til denne produksjonen er det lagt til et beregnet tillegg for uregistrert produksjon. Dette er verdien av tips, naturalytelser og uregistrert omsetning.

Beregning av tips

Verdien av drikkepenge skal inkluderes når produksjonen verdsettes i nasjonalregnskapet.

Drikkepenge er ikke rapportert i de opplysningene som strukturstatistikken er basert på.

Produksjonsverdien av disse må derfor legges til verdien av registrert produksjon. Skatteetaten beregner et påslag på innrapportert lønn på 3 prosent for serveringsansatte som ikke oppgir tips som inntektskilde. Vi velger å bruke den samme satsen i våre beregninger. Vi velger følgende beregningsmetode:

Vi tar utgangspunkt i lønnsutbetalingen i strukturstatistikken etter NACE, post 5000 lønn, feriepenge mv. Vi ønsker å inkludere tips i restauranter, kafeer og barer og ser bort ifra eventuelle tips i hotellvirksomheten da denne etter informasjon fra bransjen er ubetydelig. I NO-tallene er det informasjon om totale lønnsutbetalinger. Vi ønsker en spesifisering av den delen som går til serveringspersonell, da det i all hovedsak er de som mottar tips. For å finne andelen serveringspersonell har vi kontaktet Norsk hotell- og restaurantarbeiderforbund, Reiselivsbedriftenes landsforening (RBL) og Næringslivets hovedorganisasjon (NHO), men ingen av disse organisasjonene hadde opplysninger om denne fordelingen. Av mangel på informasjon om andelen serveringspersonell antar vi videre at det er et 1:1 forhold mellom utbetaling til serveringspersonell og andre ansatte

Det innebærer at vi legger til tre prosent på halvparten av lønnsutbetalingen til ansatte i restauranter og kafeer. For lønnsutbetalingen i barer legger vi til 3 prosent på total utbetaling. For øvrig virksomhet beregnes ingen tillegg i produksjonen.

Beregnet påslag for 1999 ble 101 millioner kroner. Dette påslaget skal også legges til på lønnsutbetalingene i næringen, se beregning av lønn (avsnitt 4.2.4.).

Beregning av naturalytelser.

På samme måte som for tips er det for ansatte i denne næringen en rekke naturalytelser som skal inkluderes ved beregning av produksjonen i nasjonalregnskapet.

Definisjon (ENS 95): "Naturallønn består av varer og tjenester, eller andre fordeler, anskaffet gratis eller til redusert pris, fra arbeidsgiver, og som kan anvendes av lønnstakere for å dekke egne behov eller sine familiemedlemmers. Nevnte varer og tjenester, eller andre fordeler, er ikke nødvendige for arbeidsgivers produksjonsprosess. For lønnstakere utgjør nevnte naturallønn en tilleggsinntekt, ettersom de måtte ha betalt markedspris dersom de selv skulle ha kjøpt disse varene og tjenestene. Besparelser som oppnås ved gratis eller subsidiert servering regnes derfor som naturallønn."

Ved verdsetting av denne lønnen i hotell- og restaurantnæringen blir de ikke riktig å sette markedsprisen i restauranten da verdien av et måltid i en restaurant og i kjøkken / kantine ikke er sammenfallende. Verdien av måltidet inntatt i kantine eller lignende vil være riktig å bruke. Vi velger derfor å bruke selvkost. Vi har tatt utgangspunkt i en gjennomsnittlig pris pr. ansatt pr. arbeidsdag for naturalytelser. I en gjennomsnittsberegning pr. ansatt må vi ta hensyn til at det kun er en andel som mottar denne typen ytelse. Vi setter derfor skjønsmessig kr 25 pr. dag for lønsmottakere. For selvstendige velger vi å bruke det samme beløp som skattemyndighetene, kr 100.- pr. dag.

Beregnet tillegg for 1999 var 459 millioner kroner. Dette fordeles mellom selvstendige og lønsmottakere, se beregning av lønn (avsnitt 4.2.4.).

Beregning av uregistrert produksjon

Begrunnelsen for å beregne et tillegg i produksjonsberegningene basert på strukturstatistikken er at det er bred enighet i de fleste fagmiljøer om at det er et betydelig omfang av uregistrert omsetning i denne næringen, spesielt i omsetning av serveringstjenester.

Det ligger i sakens natur at det er vanskelig å finne god dokumentasjon på verdien av denne produksjonen. Vi har vært i kontakt med fylkesskattekontor og skattedirektoratet men ingen besitter tilgjengelig informasjon som kan benyttes for å beregne verdien av den svarte produksjonen.

Det er gjort noen undersøkelser i deler av landet bl.a. i Hordaland og Oslo.

Undersøkelsen i Hordaland avdekket et nivå på svart økonomi tilsvarende 37 prosent av omsetningen i restaurantbransjen (kilde: Skattedirektoratet). Kemner i Oslo Bjørn Røse uttaler til aftenposten 19.03.01 at Hotell- og restaurantbransjen anslagsvis omsatte for 500 mill svart i år 2000.

Ifølge kilder i Skattedirektoratet er det rimelig å anta at omfanget av svart arbeid er størst i de store byene. Så av mangel på dokumentasjon av omfanget velger vi, inntil vi får tilgang på bedre informasjon, å beregne et tillegg basert på skjønn. Dette tillegget settes lik 10 prosent av produksjonsverdien beregnet på grunnlag av strukturstatistikken. Med produksjonsverdien menes den beregnede produksjon av 553000 og 554000, som er produsert i 23553. Begrunnelsen er at vi antar omfanget av uregistrert produksjon i overnattingsvirksomhet er relativt ubetydelig.

Tillegget fordeles mellom selvstendige og lønsmottakere, se beregning av lønn (avsnitt 4.2.4.).

Fordeling av beregnet produksjon på NR-produkter

Hovedprinsippet er som beskrevet i den generelle delen. Årsaken til at vi må avvike fra den generelle metoden er at produktet 553000, servering av mat, produseres både i NACE-næringene 55.1, 55.2 og 55.3. Fordelingen mellom serveringstjenester og overnattingstjenester i de ulike NACE-næringene er gjort på grunnlag av beregninger gjort av fagseksjonen. Fagseksjonenes beregninger er basert på hotellstatistikken, omsetningsstatistikken for serveringsvirksomhet samt øvrige opplysninger fra bransjen.

Ikke-karakteristisk produksjon er fordelt som beskrevet i den generelle delen.

4.2.2 Produktinnsats

Produktinnsatsen er beregnet etter metoden som er beskrevet i den generelle delen.

Fordelingen på NR-produkter følger i stor grad av postene i strukturstatistikken, med ett unntak; post 4005 varekostnad. Denne posten utgjør over 60 prosent av produktinnsatsen i 551 og om lag 30 prosent i 553. Vi har ingen ny informasjon som kan brukes til å fordele denne posten. For produktfordelingen av denne posten for 1999 ligger produktfordelingen før TR til grunn. Denne er basert på en rekke kilder i tidligere beregninger. Fra og med 2001 vil vi trolig få ny og bedre informasjon om denne størrelsen fra tilleggskjemaet i strukturstatistikken.

4.2.3 Investeringer

Beregningene følger metoden beskrevet i den generelle delen. Fordelingen på artstype følger av NO-postene.

4.2.4 Lønn

Strukturstatistikkenes tall for lønnskostnader er tillagt anslagene for tips, naturallønn og svart arbeid. Tillegget for svart arbeid og naturallønn er fordelt mellom lønnstakere (lønn) og selvstendige (del av driftsresultat). De totale tilleggene er gjengitt i tabell 7.

Tabell 7.

Beregnete størrelser for hotell og restaurant, 1999. I 1000 kr.

	NACE:	55	55.1	55.2	55.3	55.4	55.5
Tillegg for uregistrert inntekt i form av tips.		101 408	32 602	0	63 139	5667,66	0
Tillegg for produksjon av naturalytelser.		459 454	173 894	12 205	203 325	9 889	60 141
Tillegg for uregistrert, svart, produksjon:		1 756 382			1 674 098	82 284	
	Sum tillegg:	2 317 245					

Av dette er 1 251 millioner lagt til lønnskostnadene. Det resterende tillegget er tillagt selvstendige.

4.2.5 Prisindekser

KPI blir benyttet for alle de karakteristiske produktene.

4.3 Revisjoner 1991-1997

Beregningene for perioden 1991 til 1997 er før tallrevisjonen i hovedsak basert på regnskapsstatistikk og omsetningsstatistikk for hoteller og restauranter fra SSB, samt skjenkeoppgaver fra Vinmonopolet, Bryggeriforeningen og SSB.

For beregningene fra og med 1998 er disse kildene erstattet med strukturstatistikken. Strukturstatistikken er utarbeidet av fagseksjonen. Både omfanget og innholdet i denne statistikken resulterte i en fullstendig og enhetlig kilde til bruk i nasjonalregnskapsberegningene.

1999 ble valgt som utgangspunkt for revisjonene som ble gjennomført i forbindelse med at strukturstatistikken ble innarbeidet i nasjonalregnskapsberegningene. Det skyldes at 1999 er det første året strukturstatistikk ble utarbeidet på bedriftsnivå for næringen hotell-og restaurantvirksomhet. I beregningene for 1998 ble veksten i foretakstallene i strukturstatistikken mellom 1998 og 1999 benyttet.

Tallserien for produksjon, produktinnsats og lønn fra 1997 og tilbake til 1991 ble revidert på bakgrunn av den nye og omfattende informasjon strukturstatistikken ga. Samtidig er tillegget for naturalytelser, tips og svart arbeid lagt til i tidsserien. Tilbakeregningene er gjort ved bruk av metoden som er beskrevet i vedlegg 1.

Investeringene er ikke revidert bakover. Det skyldes at vi ikke har noen ny informasjon om investeringer i denne perioden og at beregningene for 1998 og 1999 ikke ga noen indikasjon på at tidsserien bakover burde revideres.

I tabellen under er hovedtallene for 1991-1999 gjengitt.

Tabell 8. Hovedstørrelser for 23551 1990-1999. Mill. kr. Løpende priser.

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Produksjon	10596	10802	11020	11534	11829	12585	13725	14993	15554
Produktinnsats	5536	5643	5757	6026	6180	6575	7171	7833	8126
Bruttoprodukt	5060	5159	5263	5508	5649	6010	6555	7160	7428
Lønnskostnader	3774	3865	3962	4168	4297	4594	5035	5523	5755
Bruttoinvesteringer	622	667	723	796	866	928	1188	1457	959

Tabell 9. Hovedstørrelser for 23553 1990-1999. Mill. kr. Løpende priser.

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Produksjon	12478	13764	14226	15599	17199	19016	20763	22568	24609
Produktinnsats	6791	7491	7742	8490	9361	10349	11300	12283	13393
Bruttoprodukt	5687	6273	6483	7109	7838	8666	9463	10285	11216
Lønnskostnader	5128	5550	5647	6091	6604	7196	7741	8295	8914
Bruttoinvesteringer	583	619	743	761	920	1063	1356	1531	775

5 Jernbane

5.1 Innledning

Generelt er strukturstatistikken utgangspunkt for beregningen i denne næringen i 1998 og 1999. Det foreligger også en aggregert strukturstatistikk for 1996 og 1997 som til en viss grad har blitt benyttet i beregningene. Det er imidlertid gjort enkelte justeringer for å tilfredstille krav til nasjonalregnskapet. Videre er det gjort et skjønsmessig anslag for gratisreiser til ansatte i næringen. Fra 1998 blir også produksjonen til verkstedene i 23601 tatt med under samferdselsnæringene, i tråd med strukturstatistikkenes behandling. Tidligere lå denne virksomheten i industrien, slik at produksjon, lønn og deler ble tatt med her, mens kjøp av verkstedtjenester ble ført som produktinnsats i samferdselsnæringene.

Næring 23601 dekker NACE, Rev.1-næringen 60.1, og nasjonalregnskapet definerer følgende karakteristiske produkter for næringen:

601010 Jernbanereiser, fjerntog
602110 Jernbanereiser, lokaltog
601021 Godstransport med jernbane
601025 Posttransport med jernbane
601030 Trekklokmotivtjenester

Tabell 1. Hovedtall for 23601. Mill. kr.

	Produksjon	Produktinnsats	Bruttoprodukt	Lønnskostnader	Investeringer
1991	4 537	2 919	1 618	2 899	606
1992	4 981	3 787	1 194	3 061	697
1993	4 741	3 145	1 596	3 041	1 099
1994	5 331	3 751	1 580	3 192	1 045
1995	5 323	3 770	1 553	3 182	2 147
1996	5 647	4 098	1 549	3 215	3 407
1997	3 729	1 987	1 742	2 196	3 176
1998	4 097	2 108	1 989	2 395	615
1999	4 618	2 651	1 967	2 601	1 283

5.2 Beregninger for 1998 og 1999

5.2.1 Produksjon

Strukturstatistikkenes nivå er holdt, men hovedkilden for fordeling på produkter er det detaljerte regnskapet til NSB. Denne kilden har vært brukt på hele 90-tallet, og gir detaljert informasjon på produktnivå. Det er gjort et tillegg for gratisreiser på 8% av NO 5000, og dette utgjør 195 millioner i 1998 og 216 millioner i 1999. Produksjon i verksteder er også tatt med fra 1998.

5.2.2 Produktinnsats

Når det gjelder beregningen av produktinnsatsen i næringen, gir ikke regnskapet til NSB like god informasjon som for produksjonen, verken for produktfordelingen eller totalen. Derfor har vi valgt å holde nivået til strukturstatistikken, justert for kjørevegsgavgift, dvs. det foretakene må betale til staten for å benytte skinnegangen. Postene fra NSBs regnskap er, så langt det lar seg gjøre, benyttet til å fordele på produkter. Residualen er fordelt i tråd med tidligere års beregninger.

5.2.3 Investeringer

Investeringstallene er hentet fra strukturstatistikken. For å fordele investeringene på kapitalarter er opplysninger fra årsoppgaven og regnskapet til NSB benyttet.

5.2.4 Lønnskostnader

Strukturstatistikken er basis, men det er gjort et tillegg for gratisreiser (se avsnitt 5.2.1).

Jernbaneverkets (JBV) gratisreiser blir også lagt til her, selv om foretaket ligger i en annen næring.

Dette er gjort fordi JBV ikke produserer reiser selv, og vi anser det derfor mest hensiktsmessig å ta de med under 23601. Lønn i verkstedene trekkes ikke lenger ut fra 1998.

5.2.5 Prisindekser

For jernbanetransport blir alle karakteristiske produkter deflatert med KPI-delindeksler.

5.3 Revisjoner 1991-1997³

I 1997 ble Jernbaneverket skilt ut fra næringen, noe som førte til en relativ stor reduksjon i produksjonen. Videre ble jernbaneverkstedene knyttet til næringen (flyttet fra *23353 Produksjon og reparasjon av lokomotiver m.m.*) i 1998. Begge disse flyttingene fører til brudd i tidsserien, og gjør det vanskelig å sammenligne tallene før og etter strukturstatistikken. Men ved å forsøke og legge sammen tallene slik det ble gjort tidligere, er det klart at strukturstatistikken ikke skiller seg mye fra tidligere beregninger.

Når det gjelder investeringstallene i nasjonalregnskapet, som er hentet fra årsrapporten til NSB, skiller disse seg ganske mye fra strukturstatistikken. Dette skyldes først og fremst investeringer i Gardermobanen, hvor det blant annet ble foretatt et salg av strekningen Gardermoen-Eidsvold til Jernbaneverket i 1998. Dette er trukket fra investeringene i 23601 for dette året, og føres som investeringer i JBV i næring 24631. I strukturstatistikken er dette håndtert på en annen måte.

Gratisreisene i perioden er anslått på bakgrunn av den andelen gratisreisene utgjør av lønnen i 1998 og 1999

³ I en hovedrevisjon vil det være interessant å se nærmere på beregningene i denne næringen. Både JBV og GMB/Flytoget kan føre til feil i tallgrunnlaget slik det nå foreligger.

6 Rutebil

6.1 Innledning

Generelt er strukturstatistikken utgangspunkt for beregningen i næring 23602 i 1998 og 1999, og den aggregerte strukturstatistikken for 1996 og 1997 er til en viss grad blitt benyttet i beregningene. Det er gjort et skjønnsmessig anslag for gratisreiser til ansatte i næringen.

Næring 23602 dekker NACE Rev.1-næringen 60.211, og nasjonalregnskapet definerer følgende karakteristiske produkter for næringen:

602123 Busstransport, tettbygd strøk

602130 Busstransport, mellombys

Tabell 11. Hovedtall for 23602. Mill. kr.

	Produksjon	Produktinnsats	Bruttoprodukt	Lønnskostnader	Investeringer
1991	5 275	2 612	2 663	2 369	792
1992	5 323	2 647	2 675	2 380	735
1993	5 734	2 902	2 832	2 435	772
1994	6 236	3 061	3 175	2 606	813
1995	6 157	2 820	3 337	2 791	910
1996	6 496	2 933	3 563	2 974	1 066
1997	6 988	3 597	3 391	3 145	1 078
1998	7 674	4 394	3 280	3 418	1 103
1999	8 413	4 925	3 488	3 576	881

6.2 Beregninger 1998 og 1999

6.2.1 Produksjon

Strukturstatistikken er basis, men det gjøres et tillegg for gratisreiser på 2% av NO 5000. Dette utgjør 61 millioner i 1998 og 64 millioner i 1999. Videre gjøres det et tillegg for skolebarnkjøring på 750 millioner for begge år. Produksjonen for 1998 og 1999 blir fordelt etter en nøkkel basert på samferdselstatistikken for 1997, ettersom vi antar at det ikke har vært noen strukturelle endringer i næringen for disse årene.

Det er også verdt å merke seg at nasjonalregnskapet tar med Stor-Oslo lokaltrafikk (SL) i denne næringen, mens strukturstatistikken har SL i *63.219 Tjenester tilknyttet landtransport ellers*. Produksjonen til SL er imidlertid nettet ut, slik at vi ikke får den med to ganger. Med dette menes at midler som er direkte knyttet til busstransport er tatt ut av SLs produksjon.

6.2.2 Produktinnsats

Nivå er bestemt av strukturstatistikken (inkludert SL) pluss et tillegg på 300 millioner i 1998 og 1999 som vi nasjonalregnskapet definerer som rutebilnæringens kjøp av tjenester fra fremmede verksteder. Dette blir ført som produktinnsats i 23602, mens *23502 Rep. av motorkjøretøyer* produserer disse tjenestene, og får lønnskostnadene overført fra 23602.

Rutebilstatistikken for 1997, som er siste gang denne ble publisert, er brukt til å fordele på produktnivå der annen informasjon ikke foreligger.

6.2.3 Investeringer

For denne næringen er investeringstallene fra strukturstatistikken påfallende lave i 1999, og etter å ha sjekket import av busser og Vegdirektoratets tall for førstegangsregistrering av busser, er investeringene oppjustert med ca. 250 millioner. Disse investeringstallene gir også en prisutvikling som er rimelig i forhold til den prisinformasjonen som er tilgjengelig.

6.2.4 Lønnskostnader

Lønnskostnadene i næringen er hentet fra strukturstatistikken. Det er trukket fra 300 millioner som er ført under produktinnsats (se avsnitt 6.2.2), men det er gjort et tillegg for gratisreiser (se avsnitt 6.2.1).

6.2.5 Prisindekser

For rutebiltransport blir alle karakteristiske produkter deflatert med KPI-delindekser.

6.3 Revisjoner 1991-1997

For årene 1991-1997 ligger samferdselstatistikken til grunn for beregningene. I tillegg blir gratisreiser og tilskudd til skolebarnkjøring lagt til produksjonen. Gratisreisene er skjønnsmessig beregnet bakover, mens skolebarnkjøring antas å være 50% av totale tilskudd til rutebilnæringen⁴. Nivået fra strukturstatistikken ligger en god del over gammel beregning. Det er derfor foretatt en nivåheving av årene bakover. Dette er gjort ved bruk av en logaritmisk tilnærming⁵. For årene 1997 til 1991 er det antatt at produktinnsatsen følger produksjonen. Således blir det nye nivået for produktinnsatsen utregnet på bakgrunn av forskjellen mellom gammel og ny produksjon.

Tidligere beregnede investeringer ligger relativt høyt sett i forhold til strukturstatistikken. Samtidig er beregningene meget sparsommelig dokumentert. Derfor har vi gått igjennom de kilder som foreligger, bl. a. fra Vegdirektoratet og Handelsstatistikken, som kan gi en indikasjon på størrelsen av investeringene. Dette er ikke enkelt, ettersom en stor del av buss-transporten er overført til andre næringer enn samferdsel. Men på bakgrunn av tall fra disse kildene, har vi valgt å justere investeringene for busser i 1997. Dette er også gjort for å få en mer entydig prisutvikling for busser. For årene fra 1996 og bakover gjøres det ingen endringer i investeringstallene.

For lønnsberegningene før 1998 ligger samferdselsstatistikken til grunn, med tillegg for gratisreiser.

⁴ Tilskudd til skolebarnkjøringen er vanskelig å estimere ettersom disse ikke direkte framkommer i noe offentlig regnskap. Våre estimater er basert på anslag fra Transportbedriftenes landsforening.

⁵ Se vedlegg 1.

7 Drosjebil

7.1 Innledning

Generelt er strukturstatistikken utgangspunkt for beregningene i denne næringen i 1998 og 1999. Det er imidlertid gjort visse justeringer for å tilfredstille krav til nasjonalregnskapet, bl. a. er det gjort et anslag for produksjonen av pirattaxitjenester.

Næring 23603 dekker NACE, Rev.1-næringen 60.22, og nasjonalregnskapet definerer følgende karakteristisk produkt for næringen:

602210 Drosjetjenester og bilutleie med sjåfør

Tabell 12. Hovedtall for 23603. Mill. kr.

	Produksjon	Produktinnsats	Bruttoprodukt	Lønnskostnader	Investeringer
1991	2 965	795	2 170	653	207
1992	3 192	873	2 319	745	238
1993	3 415	959	2 456	806	186
1994	3 639	1 081	2 558	894	257
1995	3 869	1 163	2 706	973	257
1996	4 096	1 226	2 870	1 103	413
1997	4 315	1 280	3 035	1 197	456
1998	4 482	1 259	3 223	1 317	424
1999	4 765	1 467	3 298	1 373	420

7.2 Beregninger 1998 og 1999

7.2.1 Produksjon

Strukturstatistikken er basis, og fordeles med en andel på 98,5% til karakteristisk produksjon, og resten på annonse- og reklameinntekter. I tillegg gjøres det et anslag for tips og svart arbeid. For tips benyttes det et påslag på 3% av total produksjon basert på en undersøkelse fra midten av 90-tallet. Det er mulig at denne andelen er noe lavere i 1998 og 1999, ettersom kredittkort blir benyttet oftere som betalingsmiddel, noe næringen selv påstår har ført til mindre tips. Vi har allikevel valgt å holde oss til denne andelen ettersom annen dokumentert informasjon ikke foreligger.

Når det gjelder svart arbeid i drosjenæringen, er kun pirattaxivirksomheten forsøkt estimert. Dette er selvfølgelig svært vanskelig å beregne, og tallene er således usikre. Beregningene vi har foretatt er basert på presseoppslag, informasjon fra politiet og taxinæringen selv. Metoden som er brukt, kan kort oppsummeres slik: Det foreligger brukbare opplysninger fra Bergen og Oslo om omfanget av virksomheten, samt at flere aviser gir informasjon om inntekt. Ved å sammenstille disse to faktorene, får vi et grovt anslag på verdien av virksomheten i Bergen og Oslo. Deretter ser vi dette i sammenheng med innbyggertallet i de to byene. Videre antar vi at pirattaxitetheten forholder seg proporsjonalt til befolkningsmengden, og på bakgrunn av de beregnede tallene fra Bergen og Oslo, ekstrapolerer vi tallene til de 20 største byene i landet og får et grovt anslag på landsbasis.

7.2.2 Produktinnsats

Strukturstatistikken er stort sett holdt, men vi har foretatt egne beregninger blant annet av drivstoff, noe som har ført til at produkttallene framkommer noe annerledes enn i strukturstatistikken.

7.2.3 Investeringer

Samme som strukturstatistikken. Fordelingen på kapitalarter er foretatt på bakgrunn av nøkler fra hovedrevisjonen.

7.2.4 Lønnskostnader

Samme som strukturstatistikken.

7.2.5 Prisindekser

For drosjenæringen blir alle karakteristiske produkter deflatert med KPI-delindekser.

7.3 Revisjoner 1991-1997

Når det gjelder tilbakeregningen har nivået blitt hevet på bakgrunn av strukturstatistikken. Dette har blitt gjort ved hjelp av en lineær metode, hvor hvert år blir hevet med den samme andelen. Dette er gjort for å holde en noenlunde lik utvikling i produksjonen som i lønnskostnadene.

For pirattaxivirksomheten, antar vi at denne er blitt tredoblet fra 1990 til 1999. Og på bakgrunn av denne forutsetningen er tall for virksomheten beregnet bakover.

For investeringene i drosjenæringen for årene fra 1997 og bakover foreligger det ingen ny informasjon, og disse blir derfor ikke endret.

Lønn i næringen for 1997 blir basert på volum og prisinformasjon, dvs. antall normalårsverk ganget med lønn per normalårsverk. I tillegg gis det påslag for trygde- og pensjonspremier. Før 1997 var det en noe ufullstendig publisering av lønn og sysselsettingsstatistikk, slik at vi til en viss grad har blitt nødt til å benytte ad-hoc beregninger. Når det gjelder sysselsettingen, har vi vurdert det som har vært tilgjengelige av statistikk. Kildene er næringsstatistikk, AKU og AT-registeret. Når det gjelder lønn så er det først og fremst lagt vekt på å vurdere denne i forhold til den generelle lønnsutviklingen i samfunnet for perioden. Arbeidsgiveravgiften er anslått i forhold til gjeldende satser, mens trygdepremier er basert på informasjon fra Arbeidskraftkostnadstundersøkelsen.

8 Landtransport ellers

8.1 Innledning

Strukturstatistikken er utgangspunktet for beregningene av disse næringene i 1998 og 1999. Det foreligger også en aggregert strukturstatistikk for 1996 og 1997 som til en viss grad har blitt benyttet i beregningene. Det er gjort enkelte justeringer for å tilfredstille krav til nasjonalregnskapet.

Næring 23604 dekker NACE Rev.1-næringene 60.23 og 60.24, og nasjonalregnskapet definerer følgende karakteristiske produkter for næringen:

602311 Turbilkjøring

602312 Landtransport passasjerer

602410 Godstransport ved annen landtransport

602421 Posttransport ved annen landtransport

602430 Utleie av lastebil og varebil med sjåfør

Tabell 13. Hovedtall for 23604. Mill. kr.

	Produksjon	Produktinnsats	Bruttoprodukt	Lønnskostnader	Investeringer
1991	15 693	6 625	9 068	2 830	887
1992	16 164	6 865	9 299	2 830	988
1993	16 648	7 716	8 933	3 040	1 119
1994	17 647	9 604	8 044	3 380	1 854
1995	19 589	10 593	8 995	3 906	2 537
1996	21 959	12 703	9 256	4 401	2 577
1997	22 931	13 486	9 445	4 896	2 667
1998	25 384	15 350	10 034	5 486	2 436
1999	27 319	18 333	8 986	6 215	1 279

8.2 Beregninger 1998 og 1999

8.2.1 Produksjon

Strukturstatistikkens nivå er holdt. Produksjonen fra 60.23 utgjør produktet *602311 Turbilkjøring*, mens resten er fordelt etter samme nøkkel som tidligere. 1998-tall, som kun ble publisert på foretaks nivå, er forsøkt omgjort til såkalte bedriftstall. Dette er estimert på bakgrunn av forskjellen mellom bedriftstall og foretakstall for 1999. Dette har medført at total produksjonen i 1998 er øket med 4,4%.

8.2.2 Produktinnsats

Nivået i strukturstatistikken er holdt, men vi har gjort enkelte beregninger selv for å fordele på produkter. Dette har gitt store forskjeller fra enkelte poster i strukturstatistikken. Blant annet viser våre drivstoffberegninger, som er foretatt på bakgrunn av pris- og tonnkilometerinformasjon⁶, et forbruk på ca. 6 milliarder, mens NO 7000 oppgir ca. 1,5 mrd. Dette er en kraftig oppjustering i forhold til tidligere nasjonalregnskapsberegninger.

⁶ Prisinformasjonen er hentet fra Norsk petroleumsinstituttets listepreiser, mens voluminformasjonen er hentet fra SSBs tall for transportarbeid på veg.

Sett i lys av tilbakemeldinger fra Forskningsavdelingen om at drivstoffkostnadene i næringen har vært betydelig underestimert tidligere år, og utvikling i drivstoffpriser og transportarbeid, velger vi å tro at våre beregninger er troverdige.

1998 tallene er, i likhet med produksjonen, forsøkt estimert som bedriftstall (se avsnitt 8.2.1)

8.2.3 Investeringer

Samme som strukturstatistikken. Fordelingen er også her gjort på bakgrunn av nøkler fra hovedrevisjonen.

8.2.4 Lønnskostnader

Samme som strukturstatistikken.

8.2.5 Prisindekser

For produktet *602311 Turbilkjøring*, blir KPI benyttet (se vedlegg for representantvarer). For de andre produktene i næringen blir beregningsopplegget beskrevet i Bjørnland (1994) brukt for å estimere prisutviklingen. Han har sett på prisutviklingen fra kostnadssiden, og justert disse med effektivitetsforbedringer for massetransport (produktene 602410, 602421 og 602429) og langtransport (produkt 602430).

8.3 Revisjoner 1991-1997

For årene bakover er det også her foretatt en nivåheving på grunn av strukturstatistikken. Det er også foretatt en ny beregning av drivstoff i næringen for hele 90-tallet. Tidligere ble produktinnsatsen beregnet som en andel av produksjonen. Dette er ikke spesielt tilfredsstillende i en næring som er såpass følsom for drivstoffpriser (ettersom dette er et betydelig produkt). Spesielt i 1994, hvor dieselavgiften ble innført og drivstoff prisen steg med over 60%, ble produktinnsatsen betydelig underestimert i de gamle beregningene. På bakgrunn av de nye drivstoffberegningene, er produktinnsatsnivået hevet.

9 Sporvei og forstadsbane

9.1 Innledning

I næring 23605 *Sporvei og forstadsbane* har vi valgt å holde oss til regnskapene for de forskjellige foretakene. Dette gir et annet nivå enn strukturstatistikken, men vi har valgt å benytte denne beregningsformen for ikke å få brudd i tidsserien bakover. Videre er det gjort et skjønsmessig anslag for gratisreiser til ansatte i næringen. Fra 1998 blir også produksjonen til verkstedene i 23605 tatt med under samferdselsnæringene, i tråd med strukturstatistikkenes behandling. Tidligere lå denne virksomheten i industrien, slik at produksjon, lønn og deler ble tatt med her, mens kjøp av verkstedtjenester ble ført som produktinnsats i samferdselsnæringene.

Næring 23605 dekker NACE, Rev.1-næringene 60.212, og nasjonalregnskapet definerer følgende karakteristisk produkt for næringen:

602124 Sporveistransport og T-banereiser

Tabell 14. Hovedtall for 23605. Mill. kr.

	Produksjon	Produktinnsats	Bruttoprodukt	Lønnskostnader	Investeringer
1991	514	297	-	397	145
1992	504	296	208	388	136
1993	567	318	249	405	220
1994	579	349	230	389	245
1995	585	325	260	387	214
1996	621	392	229	410	179
1997	667	399	268	420	193
1998	735	395	340	527	116
1999	767	451	315	519	193

9.2 Beregninger 1998 og 1999

9.2.1 Produksjon

Produksjonsberegningene i næringen tar utgangspunkt i årsoppgaven til Oslo sporveier, Fløibanen og Gråkallbanen. Dette gir et avvik fra strukturstatistikken, men er i tråd med det som er gjort tidligere i nasjonalregnskapet. Grunnen til at vi ikke bruker strukturstatistikken, er at vi mener den tar med mer enn det NR-næringen omfatter. Blant annet er det svært sannsynlig at Sporveiens eiendomsdrift er tatt med i tallene. I Nasjonalregnskapet skal denne produksjonen ligge i næring 23700 *Eiendomsdrift*. Produksjonen i verksteder er tatt med fra 1998.

9.2.2 Produktinnsats

Her brukes også de respektive årsoppgavene til å beregne produktinnsatsen, noe som også gir avvik fra strukturstatistikken.

9.2.3 Investeringer

Årsoppgavene gir dårlig informasjon om investeringer, slik at strukturstatistikken er benyttet med enkelte justeringer på bakgrunn av informasjon fra årsoppgavene.

9.2.4 Lønnskostnader

Årsoppgaven gir også her lite spesifikk informasjon, så strukturstatistikken er benyttet med et tillegg på 5% av NO 5000 for gratisreiser, noe som utgjør 19 millioner i 1998 og 23 millioner i 1999. Det er

også foretatt en justering i 1999, pga. feil i regnskapet til Oslo Sporveier. Her er 45 millioner ført som lønnskostnad som skulle vært ført som varekostnad⁷. Dette er rettet opp i nasjonalregnskapet. Lønn i verksteder er tatt med fra 1998.

9.2.5 Prisindekser

For transport med sporvei- og forstadsbane blir alle karakteristiske produkter deflatert med KPI-delindekser.

9.3 Revisjoner 1991-1997

Ettersom vi fortsatt bruker årsoppgavene til Oslo Sporveier, Gråkallbanen og Fløybanen som kilder, er det kun små revisjoner det er snakk om i denne næringen. Gratisreisene er beregnet bakover på grunnlag av tall for 1998 og 1999.

⁷ Kilde: Kapital 15/01

10 Innenriks sjøfart

10.1 Innledning

Strukturstatistikken ble innført som kilde i næringen f.o.m. 1998. Før den tid ble publikasjonene NOS Sjøfart brukt som kilde i beregningsopplegget.

NACE Rev.1 definerer følgende aktiviteter som svarer til næring 23613 i nasjonalregnskapet:

- 61.103 Løs fraktfart på norskekysten
- 61.104 Innenlandske kystruter
- 61.105 Innenlandske bilferjer
- 61.106 Slepebåter og forsyningsskip på norskekysten
- 61.109 Kysttrafikk i Norge ellers
- 61.20 Transport på elver og innsjøer

Nasjonalregnskapet definerer følgende karakteristiske produkter for 23613:

- 611011 Innenriks sjøfart, lokaltransport, passasjerer
- 611012 Innenriks sjøfart, fjerntrafikk passasjerer
- 611021 Godstransport med skip, innenriks
- 611025 Posttransport med skip
- 611028 Bilferging (innenriks)
- 611031 Utleie av skip med mannskap, innenriks
- 611032 Taubåttjenester til sjøs

I tillegg produserer næringen følgende ikke-karakteristiske produkter:

- 611022 Godstransport med skip, utenriks (Beregnes i 23611 - utenriks sjøfart)
- 611027 Transportmargin, skip
- 611029 Forsyningsskip mv. for oljevirkosomhet

Tabell 15. Hovedtall for 1999. Mill. kr.

	Produksjon	Produktinnsats	Bruttoprodukt	Lønnskostnader	Investeringer
23613	6 707	3 635	3 071	2 697	1 343

10.2 Beregninger for 1999

10.2.1 Produksjon

Enkelte produkter bestemmes fremdeles ut i fra gamle kilder. Dette gjelder:

Produkt	Kilde
611012 Innenriks sjøfart, fjerntransport av passasjerer	Basert på utviklingen i Fjerntransport av passasjerer Innenlands rutefart (NOS)
611022 Godstransport med skip, utenriks	Beregnes i 23610
611025 Posttransport med skip	Anslag. Kommer med som spesifisert post på nytt tilleggskjema f.o.m. 2001
611031 Utleie av skip med mannskap, innenriks	Lik sum som samme produkt i produktinnsatsen.

Ved å trekke summen av de spesifiserte produktene fra totalsummen fra strukturstatistikken får man en residual. Residualen fordeles på de resterende produktene. Totalsummen fra strukturstatistikken holdes.

10.2.2 Produktinnsats

Enkelte NO-poster fra strukturstatistikken kobles direkte mot spesifikke produkter i nasjonalregnskapet. Summen av de spesifiserte produktene blir trukket i fra totalsummen fra strukturstatistikken. Residualen blir så fordelt etter prosentandeler fastsatt under forrige hovedrevisjon. Under varebalanseringen ble noen av produktene justert for å få avstemt NR. Totalsummen for produktinnsats stemmer derfor ikke over ens med totalsummen fra strukturstatistikken.

10.2.3 Investeringer

Tidligere (1996 - 1990) har man kun spesifisert investeringsarten *008410 Skip og båter* som investeringer i innenriks sjøfart. Med strukturstatistikk har man fått en mer detaljert fordeling på ulike investerings arter. Totalnivået avviker fra totalen i strukturstatistikken, grunnet 50/50 fordeling av NO post 6500 (nærmere beskrevet i den generelle delen).

10.2.4 Lønnskostnader

Lønnskostnadene i innenriks sjøfart blir i sin helhet beregnet direkte fra strukturstatistikken. Fremgangsmåten følger den generelle metoden beskrevet i innledningen.

10.2.5 Prisindekser

I næringen innenriks sjøfart beregnes en implisitt prisindeks for produkt *611021 Godstransport med skip innenriks*. Indeksen er basert på utviklingen i fergesatser fra Veidirektoratets fergeregulativ. Grunnet få opplysninger om priser på produktnivå i næringen blir indeksen også benyttet for produktene:

- 611025 Posttransport med skip
- 611027 Transportmargin, skip
- 611031 Utleie av skip med mannskap, innenriks
- 611032 Taubåttjenester til sjøs

For produktene:

- 611011 Innenriks sjøfart, lokaltransport, passasjerer
- 611012 Innenriks sjøfart, fjerntrafikk passasjerer
- 611028 Bilferging (innenriks)

benyttes konsumprisindeks, basert på diverse billettpriser for lokaltransport av passasjerer innenriks.

Prisindeks for produktene *611022 Godstransport med skip utenriks* og *611029 Forsyningskip mv. for oljevirkosomhet*, beregnes i næring 23611 Utenriks sjøfart (se kapittel 14).

10.3 Revisjoner 1991 - 1998

Etter strukturstatistikken ble tatt i bruk som hovedkilde fra og med 1998, ble nivået på produksjonen liggende mye høyere enn trenden fra tidligere år. Publiserte tall for næringen fra seksjon 440 for årene 1997 og bakover, viser et nivå mer i tråd med det nye nivået beregnet for 1998 /1999. Ved innføring av strukturstatistikken antar man nå å ha fått en riktigere definering av næringen som også skal innarbeides i nasjonalregnskapet. Tidligere publisert nivå har derfor tidligere vært for lavt. Nivået på serien er hevet bakover fra og med 1997 til og med 1991. Metoden som er brukt tar utgangspunkt i utviklingen i nivå i den gamle serien. Denne metoden er beskrevet i vedlegg 1, og metoden er også brukt på tilbakregninger av produktinnsatsen.

Nivået på produktinnsatsen er også justert bakover til 1991. Nye produktinnsatsberegninger er gjort, og utviklingen bakover følger utviklingen i produksjonen.

For investeringene er beregningen for 1997 revidert. Nytt total nivå for bruttoinvesteringene er mottatt, og artsfordelingen er basert på andeler lik fordelingen i 1998. Fra og med 1997 og tilbake til 1991 er det ingen endringer. I denne perioden spesifiserer man dessuten kun investeringsarten *008410 Skip og båter*.

Prisindeksberegningene har få endringer bakover. Indeksene beregnet på bakgrunn av Veidirektoratets Fergeregulativ er ikke endret. For produkter hvor konsumprisindeksen brukes, er indeksen revidert bakover etter ny sammensetning av representantvarer.

Tabell 16. Hovedtall 1991-1999 23613. Mill. kr. Løpende priser.

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Produksjon	4 678	4 738	5 062	5 351	5 523	6 054	6 655	7 014	6 706
Produktinnsats	2 445	2 475	2 592	2 756	2 835	3 103	3 416	3 640	3 635
Bruttoprodukt	2 233	2 263	2 470	2 595	2 688	2 952	3 239	3 374	3 071
Lønnskostnader	2 060	2 282	2 314	2 405	2 499	2 627	2 680	2 696	2 697
Bruttoinvesteringer	678	600	764	733	673	673	876	1 304	1 343

11 Luftfart

11.1 Innledning

Luftfartsberegningene er delt opp i to komponenter: Beregninger for SAS og beregninger for "Andre selskaper" (alle andre selskaper som inngår i luftfartsnæringen). Frem til 1998 ble regnskapsopplysninger fra hvert enkelte flyselskap brukt som kilde i beregningen av "Andre selskaper". Opplysningene ble sendt seksjon 440 via Luftfartsverket og videresendt til 210 på tildels aggregert form. Tall fra en del av de små flyselskapene var mangelfulle, og det ble derfor gjort anslagsvise estimater for disse selskapene. For de største selskapene ble det brukt publiserte årsregnskaper.

Fra og med 1998 ble strukturstatistikk innført som kilde for "Andre selskaper" (for året 1998 hadde man altså både strukturstatistikk og regnskapsstatistikk). Strukturstatistikken er basert på regnskapsopplysninger fra alle luftfartsforetak i Norge eksklusive SAS. Det har vært litt frem og tilbake angående det å bruke strukturstatistikken for luftfarten inklusive eller eksklusive SAS. For 1999 er det i beregning av nasjonalregnskapet i hovedsak brukt strukturstatistikk eksklusive SAS.

Til beregning av SAS brukes kvartalsvise regnskapsrapporter fra SAS. I et samarbeid mellom de skandinaviske landene, har man kommet frem til en felles metode for føring av SAS. I prinsippet skal SAS sine transaksjoner og fordrings- og gjeldsposisjoner fordeles mellom de tre landene etter deres eierandeler i konsernet. Konsortiumavtalen av 1951 gav opprinnelig 2/7 norsk, 2/7 dansk og 3/7 svensk eierandel. I de siste årene har man observert at SAS har vært under stadig omstrukturering. Eierstrukturen er blitt endret med økt privatisering av konsernet, og er fremdeles under stadig endring. Man har likevel blitt enig om å holde det gamle beregningsopplegget inntil man i fellesskap får drøftet en ny metode. Fra rapporten blir inntekts- og utgiftsposter trukket ut med en andel på 2/7, og deretter integrert i beregningsopplegget til nasjonalregnskapet, i kombinasjon med strukturstatistikken.

I dette notatet vil det bli mest fokus på beregning av "Andre selskaper", siden strukturstatistikken kun blir brukt her.

NACE Rev.1 definerer følgende aktiviteter som svarer til næring 23620 i nasjonalregnskapet:

- 62.100 Ruteflygning
- 62.200 Annen flygning

Nasjonalregnskapet definerer følgende karakteristiske produkter for 23620:

- 353091 Reparasjon og ombygging av fly (f.o.m. 1998)
- 621010 Flyreiser rutegående
- 621021 Posttransport m. fly
- 621022 Godstransport med fly ellers
- 622011 Helikoptertransport for oljevirkosomhet
- 622012 Passasjertransport, ikke-rutegående ellers
- 622030 Utleie av fly med mannskap

I tillegg produserer næringen følgende ikke-karakteristiske produkter:

- 000350 Handelsvarer
- 000379 Honorarer og diverse andre tjenester

Hovedtall for 1999. Mill. kr. (Strukturstatistikk inkl. SAS)

	Produksjon	Produktinnsats	Bruttoprodukt	Lønnskostnader	Investeringer
23620	21 285	13 686	7 599	6 592	1 390

11.2 Beregninger for 1999

11.2.1 Produksjon

I beregning av produksjonen for "Andre selskaper" bruker man spesifiserte inntektsopplysninger kun fra tilleggskjema for 1999. Opplysningene inngår kun som en del av beregningen av hvert produkt. I tillegg kommer opplysninger fra SAS og ofte også anslagsvise justeringer.

Poster fra tilleggskjema som inngår i produksjonsberegningen av produkter i nasjonalregnskapet:

Post i tilleggskjema	Produkt i NR
6.01 - 6	000350 Handelsvarer
6.01 - 4	353091 Reparasjon og ombygging av fly
90 % av 6.01 - 1	621010 Flyreiser, rutegående
5 % av 6.01 - 1	622011 Helikoptertransport for oljevirksomhet
6.01 - 3	621022 Godstransport med fly ellers
6.01 - 5	622030 Utleie av fly

Ved avstemming av nasjonalregnskapet for 1999 oppdaget man at nivået for produkt 621010 lå unaturlig lavt. Det viste seg at verdien på "Passasjerinntekter rute, andre selskaper" fra tilleggskjemaet (som er en del av summen i 621010), var svært lav i 1999 sammenlignet med andre år. Vi antar at denne verdien ikke kan være korrekt fordi:

- SAS-regnskapet ikke viste nedgang
- Eksporten viste en økning.
- Man kan sammenligne posten med tall for 1998. Her har man to ulike kilder (som nevnt tidligere). Sammenligner man med strukturstatistikken for 1998 ser nivået økt ut, men det bryter da veldig med serien bakover. Sammenligner man med luftfartsstatistikken er nivået svært lavt.

Vi har valgt å anta at strukturstatistikken for 1999 er feil for denne posten, og vi legger derfor til 1 mrd. som går mot residualen 000379, slik at totalsummen holdes.

11.2.2 Produktinnsats

Beregningen av produktinnsatsen for SAS og "Andre selskaper" blir gjort på tilsvarende måte som for produksjonen (de to hovedkildene slås sammen til en beregning). Også her blir kun opplysninger fra tilleggskjema brukt.

I beregning av total produktinnsats blir kostnadsopplysninger fra SAS og "Andre selskaper" summert sammen for de postene man har mest opplysninger om og som er størst. Noe av dette blir igjen knyttet direkte opp mot spesifikke produkter (6 stk.). Resten av den totale produktinnsatsen bli fordelt residualt på en rekke produkter etter andeler fastsatt under forrige hovedrevisjon.

Merk 1)

Lønn til utlandet for "Andre selskaper" blir satt lik null. Dette har tidligere vært diskutert om dette bør endres, men man har funnet ut at kildene er for usikre. Muligens kan dette bli bedre med nye tilleggskjema for luftfarten som er under utarbeidelse og vil bli tatt i bruk fra og med 2001.

Merk 2)

5% (anslått andel) av andre driftskostnader antas å være kostnader som ikke angår realregnskapet og holdes derfor utenfor produktinnsatsen.

11.2.3 Investeringer

For investeringer er strukturstatistikk inkludert SAS brukt. Fordelingen følger den generelle fremgangsmåten. Kjøp og salg av fly og helikoptre avstemmes mot opplysninger fra Utenrikshandelsstatistikken. Salg blir ikke nettet ut men ført som egne arter.

11.2.4 Lønnskostnader

Også lønnsberegningene i luftfarten er en kombinasjon av opplysninger fra SAS-oppgavene og strukturstatistikk eksklusive SAS. Fra tilleggsskjema er det post 7.01 - 1 som angir verdien på lønnskostnadene i næringen.

Lønnskostnadene blir justert opp med en anslagsbasert verdi for "gratisreiser" lik 8% av NO post 5000 (strukturstatistikk ekskl. SAS).

11.2.5 Prisindekser

For produktene

- 621010 Flyreiser, rutegående
- 621021 Posttransport m. fly
- 621022 Godstransport med fly ellers
- 622011 Helikoptertransport for oljevirkosomhet
- 622012 Passasjertransport, ikke-rutegående ellers
- 622030 Utleie av fly med mannskap

beregnes implisitte volumindekser. Beregningene er basert på verditall på produktnivå fra de løpende beregningene, og volumtall fra Luftfartsverket (passasjerkilometer ruteflygning, tonnkilometer frakt og post, tonn frakt og post kommet og sendt og antall passasjerer helikopter trafikk).

Konsumprisindeks beregnet på bakgrunn av flytakster, blir også benyttet i luftfarten. For produktene *621010 Flyreiser, rutegående*, *622012 Passasjertransport, ikke-rutegående ellers* og *622030 Utleie av fly med mannskap*, brukes konsumprisindeks for disse produktene som et alternativ når volumindeksene ikke gir rimelig utvikling.

11.3 Revisjoner 1991 - 1998

Verkstedene beregnes som en del av næringen fra og med 1998. Dette gjør at nivået på lønn fra 1997 til 1998 øker med 27 prosent. Inntekter fra verkstedsdrift øker produksjonen, men i svært liten grad. For produktinnsatsen minker utgiftene til kjøp av verkstedstjenester, mens kostnader ved produktinnsats i verksteder øker. For totalnivået gir det ikke særlige utslag.

Som en del av TR innarbeides passasjeravgiften i produksjonen helt tilbake til 1991. Avgiften er en produktavgift, som fra og med 1994 fordeles på import, i tillegg til produktene:

- 621010 Flyreiser rutegående
- 622012 Passasjertransport, annet enn rutegående ellers.

Fra og med 1991 til og med 1993 fordeles avgiften kun mellom import og produkt 622012.

For prisindeksene ble noen endringer foretatt bakover.

621010 Flyreiser, rutegående

1996: Tidligere ble konsumprisindeks brukt. Ny produksjonsprisindeks ble lagt inn. Implisitt beregnet indeks passer bedre i beregningene.

622012 Passasjertransport, ikke-rutegående ellers

1991-1993: Implisitt beregnet produksjonsprisindeks byttes ut med konsumprisindeks lik som for produkt 621010. Nytt nivå på produktet ga rare implisitt beregnede indekser.

1994-1999: Konsumprisindeks lik som for produkt 621010 benyttes, unntatt for 1996 (se over).

622030 Utleie av fly med mannskap

1993: Implisitt beregnet produksjonsprisindeks byttes ut med konsumprisindeks. Passer bedre med nivået dette året.

1995-1999: Konsumprisindeks byttes ut med implisitt beregnet produksjonsprisindeks. Konsumprisindeks ligger for høyt i forhold til de nye nivåene på produksjonen i næringen. Velger derfor å bruke implisitt beregnede indekser som ligger noe lavere for dette produktet.

Bruken av tall fra konsumprisindeksene er revidert bakover etter ny sammensetning av representantvarer.

Tabell 17. Hovedtall 1991-1999 23620. Mill. kr. Løpende priser, basisverdi.

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Produksjon	12,991	13 087	14 327	14 493	15 472	16 705	18 127	20 118	20 211
Produktinnsats	7 968	7 753	9 087	9 995	10 779	12 122	12 715	13 617	13 686
Bruttoprodukt	5 137	5 467	5 360	4 600	5 064	5 095	5 930	7 351	7 598
Lønnskostnader	3 512	3 585	3 792	4 142	3 864	4 271	4 767	6 031	6 592
Bruttoinvesteringer	2 438	1 239	391	1 369	817	1 812	1 585	2 932	1 390

Merk 1)

Verkstedene er inkludert i Luftfartsnæringen fra og med 1998.

12 Tjenester tilknyttet transport ellers

12.1 Innledning

Næringen 23631 *Tjenester tilknyttet transport* er en stor samlenæring for diverse tjeneste produkter. Før strukturstatistikken var innsamling av tallmaterialet fra diverse kilder en tidkrevende og kompleks jobb. Følgende kilder ble den gang brukt i beregningene:

- Luftfartsverkets årsberetninger
- Vegdirektoratets årsberetninger; bomveier
- Oslo lufthavn AS' (Gardermoen) årsregnskap
- OFV, Bil og veistatistikk
- Statsregnskapet
- Regnskapstall fra Jernbaneverket. (Jernbaneverket ble flyttet fra næring 23601 Jernbanetransport til 23631 fra og med 1997).
- Statistikk for hjelpevirksomhet, spedisjon og skipsmekling.
 - Innenlands godstransport, etter transport måte (mill. tonn transportert for tog og landtransport)
 - Parkometer og avgifts belagte parkeringsplasser i Oslo, bruttoinntekt
 - Trafikkutviklingen over kontrollstasjon i Oslo og Bergen
 - Konsumprisen

Innføring av strukturstatistikk som kilde er derfor en stor fordel i beregning av denne næringen.

NACE Rev.1 definerer følgende aktiviteter som svarer til næring 23631 i nasjonalregnskapet:

- 63.111 Lasting og lossing tilknyttet landtransport
- 63.113 Lasting og lossing tilknyttet lufttransport
- 63.12 Lagring inkl. drift av kornsiloer
- 63.211 Drift av gods- og transportsentraler
- 63.212 Drift av parkeringsplasser og parkeringshus
- 63.213 Drift av bomstasjoner
- 63.219 Tjenester tilknyttet landtransport ellers
- 63.230 Andre tjenester tilknyttet lufttransport
- 63.401 Spedisjon
- 63.403 Flymekling
- 63.409 Transportformidling ellers

Nasjonalregnskapet definerer følgende karakteristiske produkter for 23631:

- 631045 Investeringsarbeider, kjørevegen
- 631110 Lasting og lossing
- 631210 Lagring av varer
- 632122 Bomvei-, bro- og tunneltjenester
- 632124 Parkering av biler
- 632126 Tjenester fra bussentraler
- 632310 Tjenester tilknyttet lufttransport
- 634012 Spedisjonstjenester, ellers
- 634020 Tjenester tilknyttet transport ellers

I tillegg produserer næringen følgende ikke-karakteristiske produkter:

- 000350 Handelsvarer, avanse
- 000379 Honorarer og diverse andre tjenester (industri)
- 000383 Egne investeringsarbeider på bygg og anlegg
- 553000 Servering av mat
- 634019 Transportmargin, spedisjonstjenester
- 634029 Transportmargin, transport ellers
- 702012 Forretningsbygg, husleie
- 744010 Reklametjeneste og annonsevirkosomhet

Tabell 18. Hovedtall for 1999. Mill. kr.

	Produksjon	Produktinnsats	Bruttoprodukt	Lønnskostnader	Investeringer
23631	28 247	18 067	10 180	5 917	1 735

En del problemer med det nye tallmaterialet har blitt erfart. Uklarheter i forbindelse med plassering av foretak i BoF, og stor ulikhet mellom bedrifts- og foretaksnivå ble oppdaget. En del justeringer av strukturstatistikken tilsendt fra seksjon 440 ble foretatt før beregningene i nasjonalregnskapet:

Merk 1)

For begge årene ble omsetning fra Stor-Oslo Lokaltrafikk trukket ut av NACE 63.219 *Tjenester tilknyttet landtransport ellers*, da seksjon 210 mener denne bør ligge i NACE 60.211 *Rutebiltransport* (næring 23602 Rutebiltransport). Begrunnelsen for dette er blant annet at billettinntekter ikke skal være med i produksjonen i 23631.

Merk 2)

Det ble oppdaget at Bladcentralen som ligger i NACE 63.409 *Transportformidling ellers* har bruttoført kjøp av salg av blader (som de har liggende på lager før distribusjon). Opplysninger fra seksjon 440 har ført til at vi ha trukket ut 1,4 Mrd. på inntekts og kostnadssiden (henholdsvis NO 3000 og 4005). Det er mistanke om at tallmaterialet for næringen kan inneholde flere slike bruttoføringer.

Merk 3)

Nivået i NACE 63.111 *Lasting og lossing tilknyttet landtransport* og 63.401 *Spedisjon* i beregningene for 1998 ble beregnet ved at vi tok utgangspunkt i utviklingen fra 1998 til 1999 på foretaksnivå (for begge årene) og konstruerte nye 1998 tall ("bedriftstall") på bakgrunn av "bedriftsnivået" i 1999, men med samme utvikling som "foretaksnivået" viste. Det nye nivået ble da mye riktigere i forhold til utviklingen mellom 1998 og 1999. For NACE 63.111 ble nivået justert kraftig ned, mens det for 63.401 ble justert noe opp. Lønn blir ikke justert for 63.111 da dette gir en veldig merkelig utvikling igjen.

Korrigeringer:

63.111 Lasting og lossing tilknyttet landtransport

Mill. kr	Opprinnelig 1998 Foretak	Ny 1998 "Bedrift"	1999 Bedrift
Produksjon	2 935	490	525
Produktinnsats	2 105	543	583

63.401 Spedisjon

Mill.kr	Opprinnelig 1998 Foretak	Ny 1998 "Bedrift"	1999 Bedrift
Produksjon	9 535	10 697	11 242
Produktinnsats	7 529	8 296	8 721
Lønn	1 318	1 576	1 840

Tilsvarende korrigeringer kunne nok også vært gjort for flere NACE-næringer, og også for enkelte poster under hver NACE.

12.2 Beregninger for 1999

12.2.1 Produksjon

En kilde som fremdeles blir benyttet i beregningene i tillegg til strukturstatistikk er opplysninger fra Luftfartsverkets årsregnskap. Luftfartsverket er inkludert i strukturstatistikken og utgjør NACE 63.230 *Andre tjenester tilknyttet lufttransport*. Årsregnskapet fra Luftfartsverket blir brukt for å få bedre opplysninger på produktnivå innen denne NACE. Summen av denne produktfordelingen blir så trukket fra totalsummen fra NACE 63.230 *Andre tjenester tilknyttet lufttransport*. Residualen utgjør verdien på produkt 632310 *Tjenester tilknyttet lufttransport*. På den måten får man en mer korrekt produktfordeling av verdiene som angår Luftfartsverket.

I januar 2002 ble det diskutert med seksjon 440 muligheter for å utarbeide et tilleggskjema som spesifiserer inntekter og kostnader i næringen på produktnivå. Man vil da i fremtiden unngå å bruke Luftfartsverkets rapport som kilde.

Steg to i beregningen av produksjonen i 23631 er så å fordele poster fra strukturstatistikken. Det er her en direkte kobling mellom total produksjon i næringens femsifrede NACE-næringer og produkt:

NACE	Produkt i NR
NACE 63.111 + NACE 63.113 + NACE 63.211	631110 Lasting og lossing
NACE 63.12	631210 Lagring
NACE 63.213	632122 Bomveier
NACE 63.212	632124 Parkering av biler
NACE 63.219	632126 Bussentraler
NACE 63.401	634012 Spedisjon
NACE 63.403 + NACE 63.409	634020 Tjenester tilknyttet transport ellers

Helt til slutt i beregningen blir produksjon fra Jernbaneverket lagt til, knyttet direkte opp mot produktene 000383 *Egne investeringsarbeider på bygg og anlegg* og 631045 *Reparasjonsarbeider kjørevegen*. Jernbaneverket er ikke inkludert i strukturstatistikk. Dette kommer derfor i tillegg til totalsummen fra strukturstatistikken, og gjør at man får et avvik fra denne.

12.2.2 Produktinnsats

Her fordeles først produktinnsats tall fra JBV på spesifiserte produkter som inngår i produksjonen av kjørevegen. Kun 3 poster blir tatt direkte fra strukturstatistikken og koblet mot NR produkter. Totalsummen for produktinnsatsen i 23631 skal være lik totalsummen fra strukturstatistikken lagt til produktinnsatsen fra JBV.

12.2.3 Investeringer

Investeringsberegningene er basert direkte på strukturstatistikken. Totalnivået avviker grunnet 50/50 fordeling av NO post 6500 (nærmere beskrevet i den generelle delen). Investeringene i JBV legges til næring 24631 i offentlig forvaltning.

12.2.4 Lønnskostnader

For 1999 brukes lønnsberegningen fra strukturstatistikken i sin helhet. Se generell fremgangsmåte i innledningen. På totalen for næringen legges det til lønnskostnader fra JBV.

12.2.5 Prisindekser

Det beregnes implisitt prisindeks for produkt 632310 *Tjenester tilknyttet lufttransport*, basert på verdi (luftfartsavgifter) og volumtall fra Luftfartsverket.

Konsumprisindeks brukes for produktene 632122 *Bomvei-, bru- og tunneltjenester* og 632124 *Parkering av biler*.

For de resterende produktene brukes kostnadsprisindekser definert som en vektet indeks mellom produktinnsats og lønnskostnader i næringen.

12.3 Revisjoner 1991 - 1998

Jernbaneverket ble flyttet fra næring 23601 Jernbanetransport til 23631 fra og med 1997. For 23631 medfører dette økt produksjon, produktinnsats og lønn. Jernbaneverket inngår ikke i strukturstatistikken. Nivået i nasjonalregnskapet avviker derfor fra nivået i strukturstatistikken, og man får et brudd i serien fra 1996 til 1997. Dette gir en vekst i produksjon og produktinnsats på henholdsvis 22 og 38 prosent mellom disse årene. Investeringene lå tidligere i den statlige næringen 24601, og er nå flyttet til 24631.

Det ble beregnet nye nivåer i NACE 63.111 *Lasting og lossing tilknyttet landtransport* og 63.401 *Spedisjon* for 1998 (se Merknad 3 ovenfor).

Bruttoinvesteringer for 1996 og 1997 er revidert ned til et lavere nivå på bakgrunn av ny beregningsmetode for disse årene.

Konsumprisindeksen revidert for 1997. Ingen endringer bakover fra og med 1996 i prisindeksberegningene.

Tabell 19. Hovedtall 1991-1999 23631. Mill. kr. Løpende priser.

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Produksjon	9 862	10 719	13 314	15 014	16 859	18 034	21 991	25 373	28 247
Produktinnsats	6 020	6 452	7 624	8 575	9 643	10 249	14 184	16 145	18 067
Bruttoprodukt	3 842	4 267	5 690	6 439	7 216	7 785	7 807	9 228	10 180
Lønnskostnader	2 536	2 619	2 990	3 160	3 410	3 692	4 913	5 486	5 853
Bruttoinvesteringer	820	892	1 695	1 972	2 807	3 517	3 567	3 722	1 735

13 Tjenester tilknytter sjøtransport

13.1 Innledning

NACE Rev. 1 definerer følgende aktiviteter som svarer til næring 23632 i nasjonalregnskapet:

- 63.112 Lasting og lossing tilknyttet sjøtransport
- 63.221 Drift av Havne- og kaieanlegg
- 63.222 Fyr-og lostjeneste
- 63.223 Redningstjeneste
- 63.229 Tjenester tilknyttet sjøtransport ellers
- 63.402 Skipsmekling

Nasjonalregnskapet definerer følgende karakteristiske produkter for 23632:

- 631110 Lasting og lossing
- 632211 Havnevesen
- 632215 Tjenester tilknyttet sjøtransport ellers
- 634011 Skipsmegler og befraktertjenester

Tabell 20. Hovedtall for 1999. Mill. kr.

	Produksjon	Produktinnsats	Bruttoprodukt	Lønnskostnader	Investeringer
23632	5 817	3 324	2 492	1 848	548

Merk 1)

NACE 63.223 er utelatt i beregningene for 1998 og 1999, da NACE Rev. 1 ikke definerer 63.223 i forhold til næring 23632. På bakgrunn av dette vil derfor beregningen avvike noe fra totalsommene i strukturstatistikken.

Merk 2)

NACE 63.222 er utelatt fra strukturstatistikken for 1999. Fra seksjon 440 er det opplyst at dette kan være gjort fordi ingen aktivitet ble rapportert for denne NACE-næringen dette året.

13.2 Beregninger for 1999

13.2.1 Produksjon

Hvert produkt kobles direkte mot total produksjon i næringens femsifrede NACE-næringer:

NACE	Produkt
63.112	631110 Lasting og lossing
63.221	632211 Havnevesen
63.229	632215 Tjenester tilknyttet sjøtransport ellers
63.402	634011 Skipsmekler- og befraktertjenester

Siden NACE 63.223 Redningstjeneste er utelatt i produksjonsberegningen avviker totalsummen fra strukturstatistikken.

13.2.2 Produktinnsats

Total sum fra strukturstatistikken er brukt og fordelt med andeler fastsatt enten under forrige hovedrevisjon eller ved oppstart av TR. Fordelingen er bygd på et visst samsvar mellom NO-post og produkt, men ikke konsekvent.

13.2.3 Investeringer

Investeringsberegningene er basert direkte på strukturstatistikken. Generell metode beskrevet tidligere. Totalnivået avviker grunnet 50/50 fordeling av NO post 6500 (nærmere beskrevet i den generelle delen).

13.2.4 Lønnskostnader

Generell metode som beskrevet tidligere er brukt. Kun avvik fordi NACE 63.223 er utelatt av beregningene.

13.2.5 Prisindekser

Det beregnes implisitt prisindeks for produkt 632211 *Havnevesen*, basert på diverse havneavgifter oppgitt fra Havnevesenet.

For de resterende produktene benyttes kostnadsprisindekser definert som en vektet indeks mellom produktinnsats og lønnskostnader i næringen.

13.3 Revisjoner 1991-1998

I produksjonen er nivået på produkt 631110 *Lasting og lossing* revidert tilbake til 1991 etter innføring av en ny kilde for dette produktet. Tidligere beregninger har gitt et for høyt nivå. Annen produksjon er ikke revidert.

Ved innføring av strukturstatistikken fikk man en vekst i produktinnsatsen mellom 1997 og 1998 på 48 prosent. Velger å tro at det nye nivået er korrekt. For å unngå et slikt brudd ble nivået på serien hevet bakover fra og med 1997 til og med 1991. Metode er beskrevet i vedlegg 1.

Revideringen i produksjon og produktinnsats resulterer i at nivået på bruttoproduktet i næringen blir liggende lavere enn tidligere publisert.

Det er ingen endringer bakover for investeringer, prisindekser og lønnskostnader.

Tabell 21. Hovedtall 1991-1999 23632. Mill. kr. Løpende priser.

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Produksjon	5 067	5 249	5 522	5 326	5 298	5 039	5 149	5 663	5 816
Produktinnsats	1 866	2 019	2 119	2 145	2 629	2 464	2 697	2 757	3 324
Bruttoprodukt	3 201	3 230	3 403	3 181	2 669	2 575	2 452	2 906	2 492
Lønnskostnader	1 196	1 258	1 254	1 280	1 340	1 435	1 600	1 786	1 848
Bruttoinvesteringer	519	536	535	551	497	538	553	679	548

14 Utenriks sjøfart

14.1 Innledning

23611 Utenriks sjøfart er fra og med 1996 fordelt på to næringer: 23610 *Utenriks sjøfart, godstransport* og 23612 *Utenriks sjøfart, passasjertransport*.

Nasjonalregnskapet definerer følgende karakteristiske produkter for 23611:

- 611014 Utenriks sjøfart, passasjertransport ellers og bilferging
- 611022 Godstransport med skip, utenriks
- 611033 Utleie av skip med mannskap, utenriks
- 712210 Utleie av skip og båter

I tillegg produserer næringen følgende ikke-karakteristiske produkter:

- 611021 Godstransport med skip, innenriks
- 611027 Transportmargin, skip
- 611029 Forsyningsskip mv. for oljevirkosomhet
- 742040 Annen teknisk tjenesteyting

For næringene er det hittil ikke utarbeidet strukturstatistikk ved fagseksjonen (440). Høsten 2001 startet arbeidet med utvikling av tilleggskjema for næringen, og fra og med 2001 vil strukturstatistikk bli innført som kilde i beregningene.

Hovedkildene for beregninger av bruttoproduksjon og produktinnsats i næringen utenriks sjøfart er:

1) Skipsfartsstatistikken (primærstatistikken)

SSB-statistikk publisert av seksjon 440. Statistikken er innsamlet med skjema *Bruttofrakter og driftsutgifter for skip i utenriksfart*.

2) Valutastatistikken (VALS)

Norges bank statistikk over valutainntekter og valutautgifter for utenriks sjøfart.

Merk 1)

Tallene fra VALS gir et høyere nivå på samlet eksport (bruttofrakter fra utlandet) og import (driftsutgifter i utlandet) enn skipsfartsstatistikken. Årsaker til dette er at valutastatistikken fanger opp betalinger som ifølge definisjoner ikke skal inngå i realregnskapet, og at skipsfartsstatistikken ikke fanger opp alle skip. Spesielt gjelder dette innleide skip. Man har få muligheter til å kontrollere at alle utenlandskregistrerte skip er med i undersøkelsen.

På bakgrunn av dette har man konkludert med at skipsfartsstatistikken undervurderer totaltallene i næringen grunnet dårlige kontrollmuligheter, mens VALS inkluderer for mye. Metodisk har man derfor vært nødt til å avveid tallene fra skipsfartsstatistikken mot tallene fra VALS. Avveiningen har resultert i at man har lagt seg på et nivå på 1/3 av differansen (mellom Skipsfartsstatistikken og VALS) under VALS (på totalen).

Tabell 22. Hovedtall for 1999. Mill. kr.

	Produksjon	Produktinnsats	Bruttoprodukt	Lønnskostnader	Investeringer
23610	63 340	45 444	17 896	9 380	12 164
23612	3 579	2 501	1 078	783	998

14.2 Beregning av 1999

14.2.1 Produksjon

Poster fra skipsfartsstatistikken blir fordelt på produkter og justert for korrigeringer mot et høyere nivå i VALS. Både produksjon og eksport blir beregnet på bakgrunn av tallmaterialet.

14.2.2 Produktinnsats

VALS brukes i importberegninger og kombineres med skipsfartsstatistikken til beregning av produktinnsats (driftsutgifter). Hovedprodukter beregnes og resten blir fordelt residualt.

14.2.3 Investeringer

Investeringer i utenriks sjøfart innebærer kjøp og salg av skip. I investeringsberegningen brukes opplysninger fra utenrikshandelsstatistikken.

14.2.4 Lønnskostnader

Lønnsberegningene blir foretatt på grunnlag av anslag for sysselsetting og gjennomsnittslønn. Sysselsettingstillene er basert på Norges Rederiforbunds (NRF) sysselsettingsundersøkelser av nordmenn og utlendinger i NOR (Norsk Ordinært Skipsregister) og NIS (Norsk Internasjonalt Skipsregister). Lønn per normalårsverk for nordmenn og utlendinger er bestemt på grunnlag av anslag fra NRF. Utlendinger er i hovedsak antatt å motta sin hyre i dollar. I tillegg blir opplysninger fra skipsfartsstatistikken brukt for tallfesting av lønn for sjøfolk på norskeide og innleide utenlandskregistrerte skip.

14.2.5 Prisindekser

Tallmaterialet fra seksjon 440 gir også grunnlag for beregning av prisindekser. Indeksene beskriver utviklingen av ulike fraktrater i utenriks sjøfart. De tre hovedproduktene hvor prisindekser beregnes er:

611014 Utenriks sjøfart, passasjertransport ellers og bilferging
611022 Godstransport med skip, utenriks
611029 Forsyningsskip m.v. for oljevirkosomheter

Beregningen er en implisitt beregning basert på Paasche prisindeks, som gir en kjedet indeks med foregående år som basis år.

På grunn av stor usikkerhet knyttet til tallmaterialet de siste årene (1997 - 1999) har man valgt å ikke benytte disse beregningene fullt ut. For produkt 611014 har man brukt konsumprisindeks som alternative kilde, basert på opplysninger om takster for passasjertransport i innenriks sjøfart.

Vurdering av tallmaterialet

Innføring av strukturstatistikk i næringen utenriks sjøfart vil være svært positivt for beregningsopplegget. De siste årene (fra og med 1997) har man erfart flere problemer ved bruk av tallmaterialet man i dag benytter. Problemene er knyttet til differansen mellom de hovedkildene som viser seg å være økende, og prisindeksberegningene (nevnt tidligere).

14.3 Revisjoner 1991 - 1998

Revisjoner i næringen går hovedsakelig på oppjustering av eksportandelen av tjenester i valutastatistikken fra og med 1999 til og med 1995. For sjøfartens del gjelder dette i hovedsak bruttofraktene.

Prisindeksene i næringen er også noe revidert bakover.

611014 Passasjertransport ellers

1995: Tidligere ble produksjonsprisindeks brukt. Ny konsumprisindeks lagt inn.

1997: Tidligere ble produksjonsprisindeks brukt. Ny konsumprisindeks lagt inn.

Det mest ønskelige er å bruke produksjonsprisindekser beregnet fra Skipsfartsstatistikken for Utenriks Sjøfart (s440). De siste årene (1995 - 1999) har tallmaterialet vært av dårlig kvalitet og man har benyttet andre kilder (konsumprisindeks). Derfor denne stadige skiftingen mellom produksjonsprisindeks og konsumprisindeks.

Tabell 23. Hovedtall 1996-1999 23610. Mill. kr. Løpende priser.

	1996	1997	1998	1999
Produksjon	54 003	62 217	61 166	63 340
Produktinnsats	38 561	43 196	43 436	45 444
Bruttoprodukt	15 442	19 021	17 730	17 896
Lønnskostnader	6 915	7 497	8 534	9 380
Bruttoinvesteringer	5 206	12 685	14 686	12 164

Tabell 24. Hovedtall 1996-1999 23612. Mill. kr. Løpende priser.

	1996	1997	1998	1999
Produksjon	3 034	3 281	3 591	3 579
Produktinnsats	2 140	2 243	2 120	2 501
Bruttoprodukt	894	1 038	1 471	1 078
Lønnskostnader	586	628	712	783
Bruttoinvesteringer	776	776	1 067	998

Tabell 25. Hovedtall 1991-1996 23611. Mill. kr. Løpende priser.

	1991	1992	1993	1994	1995
Produksjon	58 458	49 996	55 307	53 464	54 669
Produktinnsats	37 192	34 149	36 190	36 320	37 725
Bruttoprodukt	21 266	15 847	19 117	17 144	16 944
Lønnskostnader	7 043	7 001	7 248	7 291	7 392
Bruttoinvesteringer	5 439	910	6 309	5 227	3 733

15 Reisebyråvirksomhet mv.

15.1 Innledning:

Næringen 23633 dekker NACE Rev.1-næringene : 63.3

Nasjonalregnskapet definerer følgende karakteristiske produkter for denne næringen:

633011 Turoperatørtjenester

633012 Reisebyråttjenester

Tabell 26. Hovedtall for 1999. Mill. kr.

	Produksjon	Produktinnsats	Bruttoprodukt	Lønnskostnader	Investeringer
23633	9 585	7 478	2 107	1 632	89

15.2 Beregninger for 1999

15.2.1 Produksjon

Produksjonen er i prinsippet beregnet som beskrevet i den generelle delen, men postene i skjemaet har blitt omregnet til bruttostørrelser. Vi vil videre forklare bakgrunnen for dette og beskrive metoden som er blitt brukt.

Skillet mellom reisebyråttjenester og turoperatørtjenester avhenger av om det kun tilbys en formidlingstjeneste eller skapes et nytt produkt. Reisebyråene formidler og tar en provisjon, mens turoperatørene lager pakkereiser der kunden betaler en gitt pris for hele pakken. Det er glidende overganger. Likevel er det ønskelig å skille disse tjenestene fra hverandre i nasjonalregnskapet (bl.a. for å unngå dobbelttelling av produksjonen, se rapport 99/21 "Turismens betydning for norsk økonomi).

I henhold til ENS 1995 måles reisebyråttjenester i nasjonalregnskapet som verdien av tjenesteandelen til byrået (netto, honorarer og provisjoner) og ikke som verdien av reisen som formidles.

Turoperatørtjenester måles som verdien av turoperatørens samlede utgifter for den reisende (brutto).

Regnskapsføringen gir rom for valgfrihet mellom brutto- og nettoføring da driftsresultatet blir det samme med begge metoder.

Ifølge fagseksjonen (440) er det ved utarbeidelse av tilleggsskjemaet (store skjema) og små skjema blitt antatt at alle fører brutto. SSB har derfor kun bedt om nettotall i TS. Ved gjennomgang av tallene har det vist seg at fagseksjonen har mottatt en blanding av netto- og bruttotall.

Fagseksjonen har derfor vært nødt til å gjøre visse beregninger og forutsetninger for å komme fram til konsistente tall. De har regnet alle tall om til **bruttotall**. Framgangsmåten, slik den er blitt beskrevet fra fagseksjonen, danner utgangspunktet for vår bruk av tallene og er gjengitt under:

" Først gikk vi gjennom de store skjemaene for 63.301 for å finne ut hvilket prinsipp de brukte. Der det var forskjell mellom TS post 6.1 og NO var det benyttet bruttoføring. Der det ikke var forskjell var enten nettoprinsippet fulgt eller de hadde feilaktig ført bruttobeløp på TS. På grunnlag av de som hadde brukt bruttoføring i NO og fylt inn TS korrekt, samt noen svar vi fikk per telefon fra foretak som førte netto i NO, fant vi at 10 % avanse i næringsgruppen var et dekkende tall.

Vi korrigerer så NO til bruttoføring ved å multiplisere omsetningen (leieinntekter holdt utenfor) med 10. For å ikke endre driftsresultatet ble dette motpostert i post 4005. Dette gjaldt 31 foretak og omsetningen økte med knappe 8 milliarder som et resultat. For at TS og NO skulle stemme overens ble TS korrigert med samme tall.

Korreksjonen av små skjema og foretak utenfor utvalget baserte vi på erfaring fra store skjema hvor vi så at for foretak med omsetning per sysselsatt lavere enn 1 million var nettoprinsippet fulgt. Dette ble dobbeltsjekket med noen av foretakene per telefon.

I de tilfellene hvor vi ikke kunne finne noen grunn for lav omsetning, som nylig oppstart, multipliserte vi også her omsetningen (driftsinntektene for utenfor utvalget) med 10 for foretak med omsetning lavere enn 1 million per sysselsatt. Til sammen gjaldt dette 26 foretak."

Fordeling av produksjonen på produkter.

De ikke-karakteristiske produktene som er produsert i 23633 følger direkte av NO-skjemaet. Disse er fordelt som beskrevet i den generelle delen. Verdien av den resterende produksjonen er fordelt på de karakteristiske produktene med utgangspunkt i fordelingen i tilleggskjemaet.

Fordelingen mellom produkter følger av fordelingen i tilleggskjemaet. Beregningene er ført etter bruttoprinsippet og derfor må tallene for reisebyråtenester omregnes til netto. Metoden er bestemt i samråd med seksjon 440. Omregningen er basert på at:

- Nettoproduksjonen utgjør 10% av bruttoproduksjonen.
- Kostnadene utgjør dermed 90% av bruttoproduksjonen.

8 mrd av disse vet vi er lagt til post 4005 av seksjon 440. Vi antar at all reduksjon i kostnadskomponentene ved omregningen til netto skal trekkes fra denne posten, post 4005. Dette gjøres ved beregning av produktinnsatsen.

15.2.2 Produktinnsats

Produktinnsatsen er beregnet etter metoden som er beskrevet i den generelle delen med unntak av tillegget i varekostnadsposten som følge av omregning til bruttoføring. Produksjonsberegningene er gjort etter bruttometoden for turoperatørtjenester og netto for reisebyråtenester, og derfor må produktinnsatsen også følge disse prinsippene.

Både tillegget som er gjort i varekostnadsposten ved omregning til brutto og den komponenten man antar er feilført, må derfor trekkes ut av denne posten før fordeling på NR-produkter. Dette ga et fratrukk på 14 750 millioner i 1999 (90 prosent av bruttoproduksjonen av reisebyråtenester).

Fordelingen på NR-produkter følger i stor grad av postene i strukturstatistikken, med ett unntak; post 4005 varekostnad. Denne posten utgjør om lag 70 prosent av produktinnsatsen i 63.3 i 1999. Vi har ingen ny informasjon som kan brukes til å fordele denne posten. For produktfordelingen av denne posten for 1999 ligger produktfordelingen før TR til grunn. Denne er basert på en rekke kilder i tidligere beregninger. Fra og med 2001 vil vi trolig få ny og bedre informasjon om denne størrelsen fra tilleggskjemaet i strukturstatistikken.

15.2.3 Investeringer

Beregningene følger metoden beskrevet i den generelle delen. Fordelingen på artstype følger av NO-postene.

15.2.4 Lønnskostnader

Beregningene følger metoden som er beskrevet i den generelle delen.

15.2.5 Prisindekser

KPI blir benyttet for 633011, turoperatørtjenester. For det andre karakteristiske produktet 633012 ble det beregnet en vektet prisindeks. Vektene er beregnet på grunnlag av anvendelsen av produktet i nasjonalregnskapet for 1999. Vektene er gjengitt i tabell 27:

Tabell 27. Prisindeks for produktet 633012

NR-produkt		Vekt
601010	Jernbanereise fjerntog	0,05
611014	Utenriks sjøfart passasjertransport	0,10
611012	Innenriks sjøfart, fjerntransport passasjerer	0,05
621010	Flyreiser rutegående	0,55
633011	Turoperatørtjenester (selskapsreiser)	0,25

15.3 Revisjoner 1991 - 1997.

Beregningene for perioden 1995 til 1997 er beregnet på grunnlag av Regnskapsstatistikk fra S-440 (basert på AS-opplysninger, for ikke-finansielle foretak, i Brønnøysundregisteret). For perioden 1991 til 1994 er beregningene gjort på grunnlag av rapporten "Analyse av reisebyråer og reisearrangører 1987" utarbeidet av Bransjekompetanse A/S.

Produktfordelingen er i perioden mellom 1991 og 1997 basert å framskrivning av turoperatørtjenestene ved bruk av volum- og prisindikator. Reisebyråtjenestene er residualbestemt.

For beregningene fra og med 1998 er de gamle kildene erstattet med strukturstatistikken. Strukturstatistikken er utarbeidet av fagseksjonen . Både omfanget og innholdet i denne statistikken resulterte i en enhetlig kilde til bruk i nasjonalregnskapsberegningene. Kilden er dog ikke fullstendig med hensyn til å skille mellom brutto og nettoføring av tjenestene som produseres i denne næringen, jamfør avsnitt 15.2.1. Disse opplysningene er hentet fra tilleggskjemaet og er revidert og bearbeidet av fagseksjonen, og er derfor et bedre utgangspunkt enn de gamle nasjonalregnskapstallene.

Året 1999 ble valgt som utgangspunkt for revisjonene som ble gjennomført i forbindelse med at strukturstatistikken ble innarbeidet i nasjonalregnskapsberegningene. Det skyldes at 1999 er det første året strukturstatistikk ble utarbeidet på bedriftsnivå for næringen 23633. I beregningene for 1998 ble veksten i foretakstallene i strukturstatistikken mellom 1998 og 1999 benyttet.

Tallserien for produksjon, produktinnsats og lønn fra 1997 og tilbake til 1991 ble revidert på bakgrunn av den nye og omfattende informasjon strukturstatistikken ga. Metoden som ble brukt for tilbakeregningene er presentert i vedlegg 1.

Investeringene er ikke revidert bakover. Det skyldes at vi ikke har noen ny informasjon om investeringer og at beregningene for 1998 og 1999 ikke ga noen indikasjon på at tidsserien bakover burde revideres.

I tabell 28 er hovedtallene for 1991-1999 gjengitt.

Tabell 28. Hovedstørrelser for 23633 1991-1999. Mill. kr. Løpende priser.

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Produksjon	4424	4926	5108	5425	6092	7134	7976	8146	9585
Produktinnsats	3550	3923	4016	4232	4753	5566	6222	6355	7477
Bruttoprodukt	874	1003	1092	1193	1340	1569	1754	1791	2108
Lønnskostnader	731	831	873	946	1030	1150	1287	1453	1632
Bruttoinvesteringer	21	26	32	33	37	42	47	34	89

16 Post- og distribusjonsvirksomhet

16.1 Innledning

Nasjonalregnskapsnæringen 23641 dekker NACE Rev.1-næringene 64.11 Posttjenester og 64.12 Budtjenester ellers. Nasjonalregnskapet definerer i 1999 følgende karakteristiske produkter for denne næringen:

641111 Avis og tidsskrifter, distribusjon
641112 Postsendinger ellers
641115 Oppgjør med utenlandske postverk
641200 Budtjenester ellers
641911 Tjenesteyting fra Postverket til Postsparebanken

Tabell 29. Hovedkomponenter i næring 23641 Post- og distribusjonsvirksomhet 1999, mill. kr.

	Produksjon	Produktinnsats	Bruttoprodukt	Lønnskostnader	Bruttoinvestering
23641	13110	4253	8857	7778	748

16.2 Beregninger for 1999

16.2.1 Beregning av produksjon

Sum produksjon følger i hovedsak strukturstatistikken. Avviket er mindre enn 1%. Produksjonen av karakteristiske produkter er bestemt dels ved hjelp av Postens årsrapporter, spesielt gjelder dette distribusjon, og dels ved hjelp av strukturstatistikken og Utenriksregnskapet.

16.2.2 Beregning av produktinnsats

Sum produktinnsats følger i hovedsak strukturstatistikken. Avviket er på om lag 3%. Kjerneposter er fordelt på produkter dels etter poster i strukturstatistikken og dels ved informasjon fra årsrapportene. I tillegg er det benyttet informasjon fra Energiregnskapet. Residual produktinnsats er skjønsmessig fordelt, dels vha gammel produktnøkkel.

16.2.3 Investeringer

Beregningene følger metoden beskrevet i den generelle delen. Fordeling på investeringsarter er gitt ved NO-postene.

16.2.4 Lønnskostnader

Nivået på lønnskostnadene er beregnet som beskrevet i den generelle delen.

16.2.5 Prisindekser

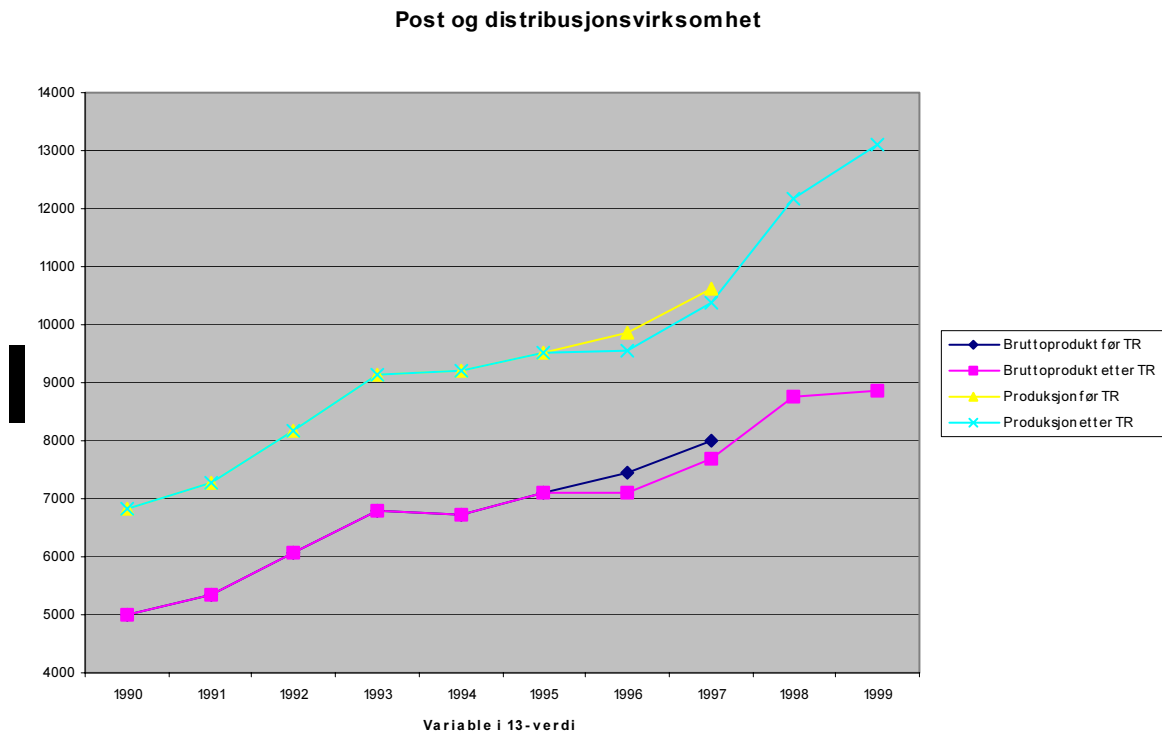
Produktene 641111 Avispostsendinger og tidsskrifter 641112 Postsendinger ellers deflateres med en implisitt prisindeks basert på utviklingen i antall postsendinger. For produktene 641115 Oppgjør med utenlandske postverk og 641200 Budtjenester ellers benyttes kostnadsprisindekser. For produktet 641911 Tjenesteyting fra Postverket til Postsparebanken benyttes en implisitt prisindeks basert på utviklingen i antall transaksjoner.

16.3 Revisjoner 1991-1997

For næring 23641 Post og distribusjonsvirksomhet ga den nye strukturstatistikken nivåmessig omtrent det samme bildet som tidligere har vært gitt i NR. Det har derfor ikke vært gjort store endringer på de gamle tallseriene for næringen som helhet. Imidlertid har det vært gjort noen omfordelinger på produktnivå for årene 1996 og 1997 som følge av informasjonen i strukturstatistikken og en ny

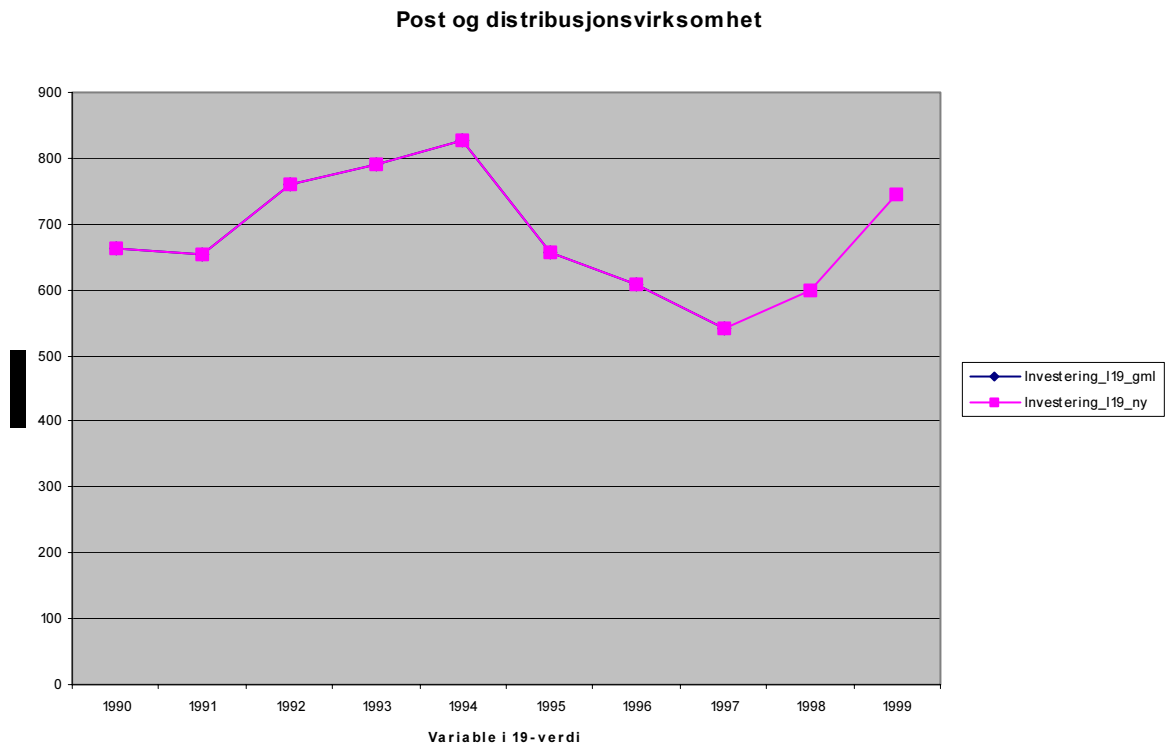
gjennomgang av årsregnskapene. Dette gjelder hovedsakelig produksjonen av 641111 Avispostsendinger og tidsskrifter og 641112 Postsendinger ellers som er redusert etter en ny gjennomgang av årsregnskapene, og produksjonen av 641200 Budtjenester ellers som er økt på bakgrunn av informasjonen i strukturstatistikken. Totalt er produksjonen i næringen redusert med om lag 200 millioner i 1996 og 1997. For produktinnsats og investering er det kun foretatt mindre omfordelinger, bl.a. som følge av balanseringen av regnskapene.

Figur 1 Produksjon og bruttoprodukt for næring 23641 Post og distribusjonsvirksomhet, før og etter Tallrevisjonen

Vi ser at produksjon og bruttoprodukt er noe redusert etter TR for 1996 og 1997 sammenlignet med før TR. Med unntak av disse to årene er variablene praktisk talt uendret for hele perioden.

Figur 2 Bruttoinvestering for næring 23641 Post og distribusjonsvirksomhet, før og etter Tallrevisjonen

Vi ser at investeringene ikke ble endret under Tallrevisjonen for næring 23641 Post og distribusjonsvirksomhet.

17 Telekommunikasjoner

17.1 Innledning

Nasjonalregnskapsnæringen 23642 Telekommunikasjoner dekker NACE Rev.1-næringen 64.200 Telekommunikasjoner. Nasjonalregnskapet definerer i 1999 følgende karakteristiske produkter for denne næringen:

- 642011 Telefontjenester
- 642013 Mobiltelefontjenester
- 642014 Teleks, telefax, telegram mv.
- 642016 Dataoverføringstjenester
- 642021 Kringkastingstjenester
- 642023 Satelittoverføringstjenester
- 642025 Andre teletjenester
- 642030 Kringkastingsoverføringstjenester med kabel, ellers
- 642040 Egne investeringsarbeider på telekommunikasjonsutstyr

Tabell 30. Hovedkomponenter i næring 23642 Telekommunikasjoner, 1999, mill. kr.

	Produksjon	Produktinnsats	Bruttoprodukt	Lønnskostnader	Bruttoinvestering
23642	47062	31433	15629	5076	6338

17.2 Beregninger for 1999

17.2.1 Beregning av produksjon

Sum produksjon følger strukturstatistikken med noen justeringer, bl.a. for avvik mellom tall på foretaks- og bedriftsnivå samt balansering. Avviket er på under 1%. Den karakteristiske produksjonen er fordelt på produkter hovedsakelig ved hjelp av omsetning på forretningsområde fra årsrapportene fra de største selskapene, hovedsakelig Telenor. Resterende produksjon er fordelt dels ved hjelp av strukturstatistikken og dels ved hjelp av regnskapstall fra årsrapporten. Før Tallrevisjonen ble produksjon levert til produktinnsats internt i Telenor trukket ut ("nettoføring av internleveranser"). Vi har nå valgt å inkludere denne størrelsen. Denne bruttoføringen er mer i overensstemmelse med strukturstatistikken, og har bidratt til økningen i produksjonsverdien.

17.2.2 Beregning av produktinnsats

Sum produktinnsats følger strukturstatistikken med noen justeringer, bl.a. for avvik mellom tall på foretaks- og bedriftsnivå samt balansering. Avviket er på under 3%. Som nevnt tidligere har de enkelte forretningsområder i Telenor har en betydelig andel internlevert produktinnsats. Denne er fordelt på produkter vha. årsrapportene. Som for produksjonen har bruttoføringen bidratt til økning i produktinnsatsen. De resterende produktene er beregnet ved hjelp av postene i strukturstatistikken, informasjon fra årsrapportene og tall fra energiregnskapet.

17.2.3 Investeringer

Beregningene følger metoden beskrevet i den generelle delen. Fordeling på investeringsarter er gitt ved NO-postene.

17.2.4 Lønnskostnader

Nivået på lønnskostnadene er beregnet som beskrevet i kapittel 3.4.

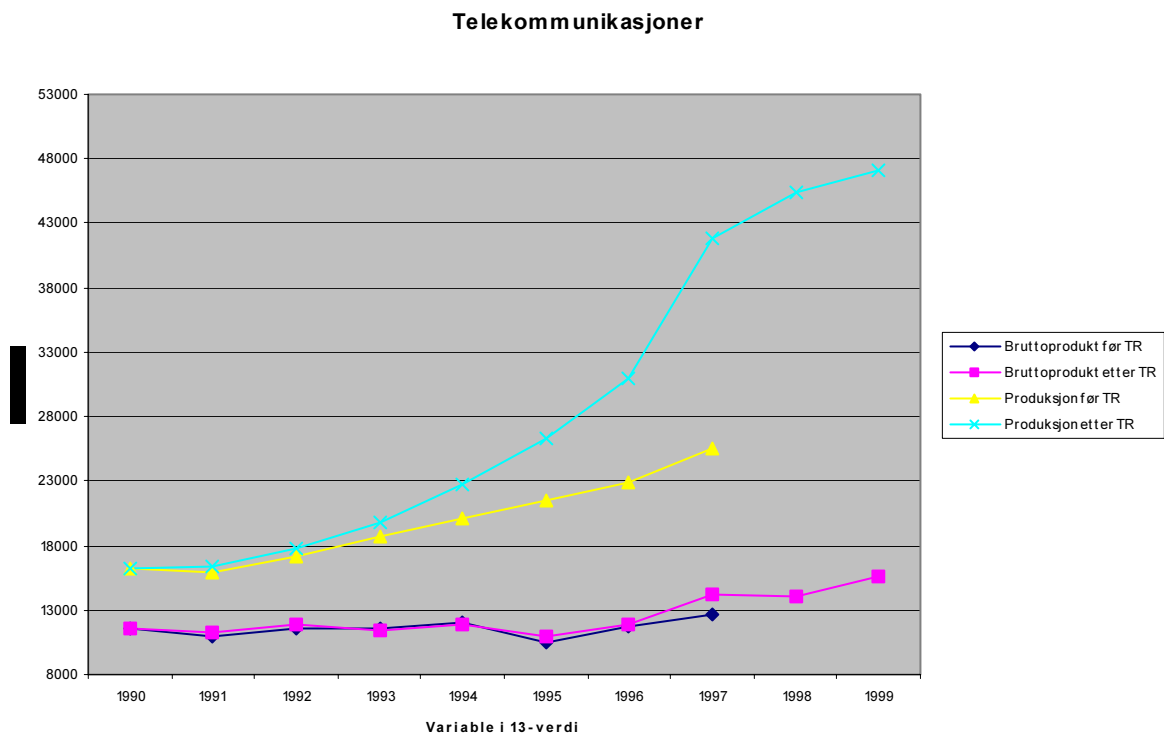
17.2.5 Prisindekser

For produktene 642011 telefontjenester, 642013 mobiltelefontjenester og 642030 kringkastingsoverføringstjenester med kabel ellers er det beregnet egne prisindekser basert på representantvarer fra KPI. Den beregnede prisindeksen for 642011 teletjenester er også, i mangel av noe annet, benyttet for produktene 642016 dataoverføringstjenester, 642021 kringkastingsoverføringstjenester, 642023 satellittoverføringstjenester og 642025 andre teletjenester. For produkt 642040 benyttes kostnadsprisindeks.

17.3 Revisjoner 1991-1997

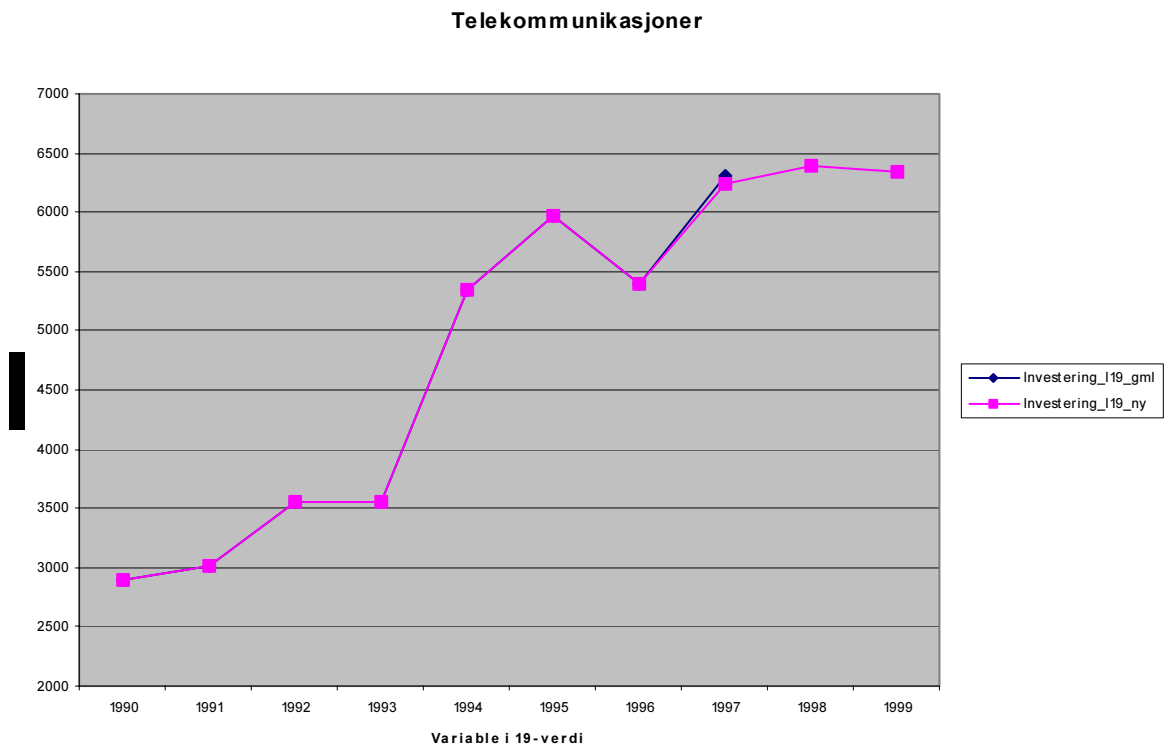
Frem til 1994 var mesteparten av virksomheten i næringen samlet i Televerket. Televerket ble regnet som enbedriftsforetak i NR, og den delen av Televerkets produksjon som ble levert som produktinnsats internt i Televerket ble trukket ut ('nettoføring av internlevert produktinnsats'). Da Televerket ble omdannet til Telenor, ble konsernet delt opp i forretningsområder, forretningsområdene i foretak og til slutt foretakene i bedrifter. Dette medførte at mesteparten av den internleverte produktinnsatsen, ikke lenger var internlevert. På grunn av manglende informasjon ble det likevel valgt å fortsette med nettoføringen frem til TR. Når vi nå har valgt å inkludere internlevert produktinnsats, gir dette høyere verdi på produksjon og produktinnsats, men tilnærmet uendret bruttoprodukt. Nivåene er således mer i overensstemmelse med strukturstatistikken enn tidligere.

Figur 3. Produksjon og bruttoprodukt for næring 23642 Telekommunikasjoner, før og etter Tallrevisjonen

Ser at produksjonen er betydelig revidert i perioden 1994-1997, mens bruttoproduktet i mindre grad er berørt.

Figur 4. Investeringer for næring 23642 Telekommunikasjoner, før og etter Tallrevisjonen

For investeringer var de nye nivåene fra strukturstatistikk i rimelig overensstemmelse med det vi hadde i NR før TR. Det er derfor ikke gjort revisjoner i særlig grad.

Referanser

Bjørnland, Dag (1994). *Revisjon av nasjonalregnskapets samferdselssektorer. Prisindekser*. Dokument nr. I, II og III for Statistisk sentralbyrå.

Eurostat / EU-kommisjonen (1996): *European System of National Accounts. ESA 1995*.

Evensen, Trude Nygård og Knut Ø. Sørensen (1997): *turismens økonomiske betydning for Norge*. Rapport 97 / 22. Statistisk sentralbyrå.

FN / IMF / Verdensbanken / EU-kommisjonen (1993): *System of National Accounts 1993*.

Statistisk sentralbyrå (1994a): *Standard for næringsgruppering*. Norges offisielle statistikk C 182.

Vedlegg 1. Metode for tilbakeregning

Metoden som er beskrevet i dette vedlegget er anvendt i flere næringer og for ulike nasjonalregnskapsstørrelser i de ulike næringene. I omtalen av de ulike næringene er det referert til dette vedlegget i de tilfeller der metoden er anvendt.

Bakgrunn

Før strukturstatistikken ble innarbeidet var det ikke beregnet endelige NR-tall for 1998 og 1999. De beregningene som var gjort var basert på KNR, og var foreløpige. For å kunne si noe om revisjoner i forhold til gamle tall var det tre alternative metoder:

1. Sammenligne nye beregninger med KNR-tall
2. Framskrive 1997-tall med veksten i strukturstatistikken og sammenligne denne med beregningene for 1999.
3. En vurdering av veksten mellom 1997 og 1998.

Både nivået og sammensetningen av produksjon og produktinnsats måtte revideres for en rekke næringer. 1999 ble etablert som et utgangspunkt for revisjonene bakover. Det var en overordnet målsetning i tallrevisjonen å beholde tidligere nivå-tall for 1990, mens tallene tilbake til 1991 kunne revideres.

Tidsserien

Ved revisjon av tallserien tilbake til 1990 var det et mål at den årlige vekstraten i størst mulig grad skulle sammenfalle med utviklingen i det opprinnelig kildematerialet⁸. *Det ble på bakgrunn av strukturstatistikken og alt annet tilgjengelig materiale⁹ for tidsperioden beregnet en årlig vekstrate i NR-størrelsene, målt i løpende priser. Denne vekstraten er videre i teksten omtalt som "opprinnelig" vekst.*

Denne vekstraten ble anvendt til å utvikle tallserien fra 1990 til 1999. Dette resulterte for en rekke næringer i et alternativt nivå for 1999 sett i forhold til nivået for 1999 beregnet på grunnlag av strukturstatistikken. Disse nivåforskjellene for året 1999 mellom tidsserien utviklet med "opprinnelig" vekst, med utgangspunkt i 1990, og tallene beregnet på grunnlag av strukturstatistikken for 1999 skulle fordeles på de ulike årene tilbake til 1991.

Ulike metoder

Det finnes en rekke metoder som kan anvendes når nivåforskjellen i gammelt og nytt materiale skal fordeles over tid. En metode ville være å beregne en konstant tillegg i den årlige vekstraten gjennom hele perioden. Så lenge den årlige vekstraten i kildematerialet ikke er konstant ville en periode på ni år resultere i en niendegradslikning!

Andre alternative metoder var en lineær fordeling av avviket eller å beregne en fordeling som gir en konstant årlig vekstrate fra 1990-nivået og ut perioden. Den siste metoden gir et større sammenfall mellom "opprinnelig" og beregnet vekstrate korrigert for nivåavviket. Denne metoden ble brukt og er beskrevet i neste avsnitt.

Metode for tilbakeregning

Vi valgte å ta utgangspunkt i 1990-nivået og beregne en konstant årlig vekstrate som resulterte i at avviket ble fordelt i løpet av tidsperioden.

⁸ Kildematerialet variere både mellom næringer og innenfor de enkelte næringer mht hvilke størrelser som skal beregnes.

⁹ For enkelte næringer fantes det informasjon som ikke var innarbeidet i tallene av hensyn til sammenhengen i tidsserien. Alt kildemateriale er nå innarbeidet.

Nivåavviket er definert som avviket mellom de 1999-tall som ble beregnet ved å la 1990 utvikles som kildematerialet viste ("*opprinnelig*" vekst) og det nivået strukturstatistikken ga for 1999. Dette nivåavviket ble fordelt med en konstant årlig vekst gjennom perioden.

Et eksempel

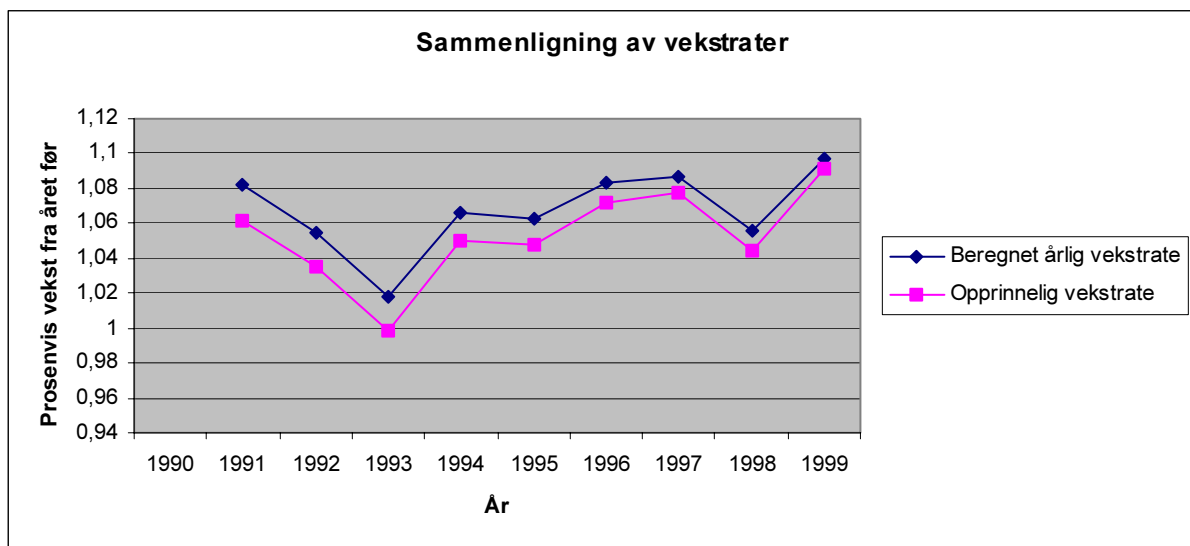
Nedenfor er tallene for samlet produksjonen i NR-næringene 23551 og 23553 gjengitt. Framskrivningen av tall fra 1990 med "*opprinnelig*" vekstrate resulterte i et produksjonsnivå på 33 444 millioner kroner for 1999. For det samme året ble produksjonen med utgangspunkt i strukturstatistikken beregnet til 37 846 millioner. Det tilsvarer en differanse på 4 402 millioner kroner i 1999.

Dette avviket tilsvarer en nivåøkning fra 1990 til 1999 på 20,9 prosent. For å finne en årlig vekstrate benyttes den naturlige logaritmen, og \ln til 1.209 er 0,189541. Det gir en årlig vekst beregnet ved å ta \ln til 1.209 / 9 som er 0,021060.

Fordelt på 9 år gir dette en årlig vekst på 2,13 prosent med utgangspunkt i 1990. Tillegget som følger av denne beregningen legges til den serien som følger av den "*opprinnelige*" veksten. Dette gir den endelige beregnede tidsserien for produksjonen i næringen.

I figur 5 er denne metoden illustrert. Tallene viser veksten i det opprinnelige kildematerialet (opprinnelig vekst) og veksten i den beregnede tidsserien. Den beregnede tidsserien vil si tidsserien der den opprinnelige veksten er korrigert for å inkludere nivåavviket.

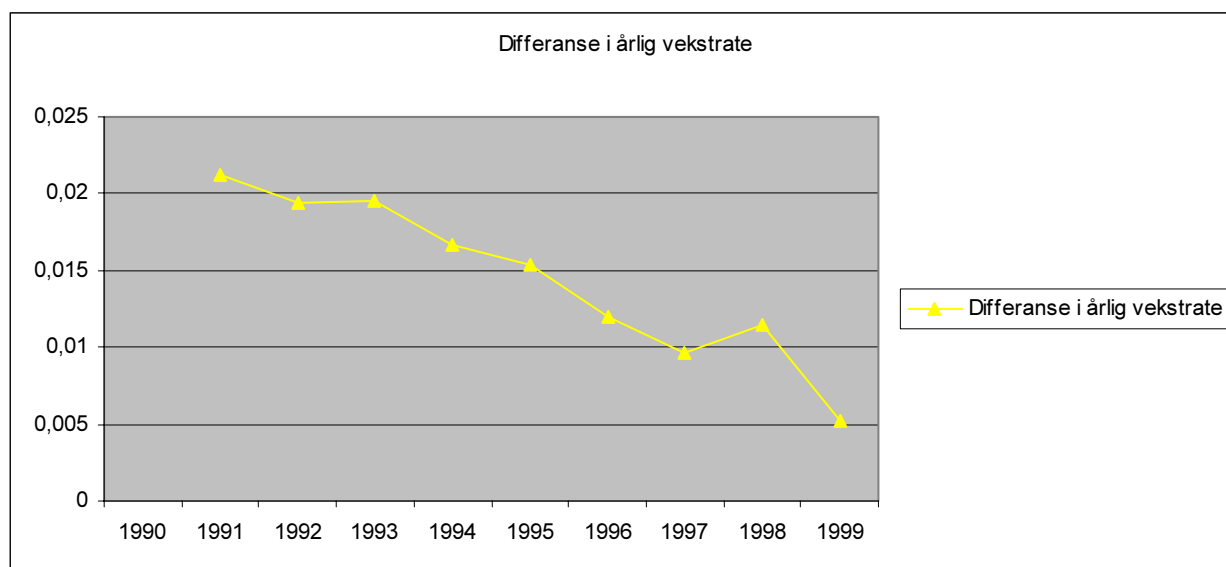
Figur 5. Beregnet årlig vekstrate og opprinnelig vekstrate mellom 1990 og 1999.

Figuren illustrerer at denne metoden resulterer i et godt samsvar mellom beregnet og opprinnelig vekst. Denne metoden innebærer at avviket mellom opprinnelig og korrigert vekst avtar med årene. Det skyldes at det beregnede tillegget som følge av nivåavviket får en avtakende betydning, siden veksten i produksjonen er positiv gjennom hele perioden.

Differansen mellom "*opprinnelig*" årlig vekstrate og korrigert årlig vekstrate er illustrert i figur 6.

Figur 6: Differanse mellom opprinnelig og korrigert vekstrate.

Denne metoden ble brukt i flere næringer og også for enkelte produkter. I de tilfellene metoden er anvendt er det referert til i teksten.

De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

- 2002/76 J. Epland og G. Frøyland: Husholdningenes inntekter. En sammenligning av nasjonalregnskapet og inntektsundersøkelsens inntektsbegreper. 24s.
- 2002/77 L. Vågane: Levekårsundersøkelse blant landbruksbefolkningen 2002. Dokumentasjonsrapport. 44s.
- 2002/78 N. Buskoven: Forprosjekt til undrsøkelse om kommuners utgifter i forbindelse med statlige asylmottak. Dokumentasjonsrapport. 38s.
- 2002/79 S.I. Pedersen og L. Wiker: Dokumentasjon av arveavgiftsstatistikken 1997-2000. 27s.
- 2002/80 M. Søberg: Nobels minnepris i økonomi 2002. To artiklar om Vernon L. Smith og eksperimentell økonomi. 14s.
- 2002/81 S. Lien og C. Nordseth: FD - Trygd. Dokumentasjonsrapport. Fødsels- og sykepenger. 1992-2000. 113s.
- 2002/82 Ø. Kleven og D. Roll-Hansen: Dokumentasjon av undersøkelse om livsstil og energi 1999. 42s.
- 2002/83 T. Løwe: Boligkonsum og livsfase i by og bygd. Analyser av SSBs boforholds- og levekårsundersøkelser 1988 og 1997. 37s.
- 2003/1 G. Dahl: Arbeidsmarkedstiltak blant sosialhjelpsmottakere. 25s.
- 2003/2 C. Nordseth og T. Sandnes: FD - Trygd. Dokumentasjonsrapport . Pensjonsgivende inntekt, 1992-2000. Omsorgspoeng, 1992-1998. 25s.
- 2003/3 B. Otnes: Tidsbruk blant uførepensjonister med barn. 56s.
- 2003/4 L.H. Thingstad: Endringer i lov om merverdiavgift i 2001. Konsekvenser for terminvise og kvartalsvise omsetningsstatistikker. 81s.
- 2003/5 Y. Bergstrøm, J.H. Wang, S. Bakke og G. Haraldsen: Dokumentasjon og veiledning for implementering av Web-skjema i SSBs Web-portal. Utvikling av et rapporteringssystem via Internett for kvartalsvis investeringsstatistikk og detaljomsetningsindeksen innenfor rammen av IDUN-prosjektet. 69s.
- 2003/6 T. Dahle, A.K. Johnsen og D. Roll-Hansen: Utvikling av informasjonsmateriell til undersøkelsen som livserfaring og leseforståelse (Adult Literacy and Life Skills Survey - ALL) ved hjelp av fokusgrupper. 39s.
- 2003/7 H.C. Hougen og G.E. Wangen: WHO's Vekststudie av sped- og småbarn. Dokumentasjonsrapport. 12s.
- 2003/8 T. Smith: Vann- og avløpsgebyrer- en gjennomgang av kommunenes praksis. 65s.
- 2003/9 T.M. Normann: Omnibusundersøkelsen november/desember 2002. Dokumentasjonsrapport. 51s.
- 2003/10 E.Engelien og M. Steinnes: Tilgang til friluftsområder - metode og resultater 2002. 59s.
- 2003/11 Y. Dyvi: Virkningsberegninger på MODAG. 66s.
- 2003/12 A.K Johnsen og T.M. Normann: Evaluering av informasjonstiltak og Internetttilbud i Folke- og boligtelligen 2001. Dokumentasjonsrapport. 30s.
- 2003/16 I. Kvalstad: SEDA - Sentrale data fra allmennlegetjenesten. Teknisk dokumentasjon. 136s.
- 2003/17 K.I. Bøe og T. Sandnes: FD - Trygd. Dokumentasjonsrapport. Statsansatte. 1992-2000. 28s.
- 2003/18 C. Nordseth og T. Sandnes: FD - Trygd. Dokumentasjonsrapport. Inntekt og formue, 1992-2000. 42s.
- 2003/19 A. Rolland (red.): Borger- og brukerundersøkelser i en modernisert offentlig sektor. 112s.